СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Олифантъ, Па. Четверъ 19-го Лютого 1903. Число 8.

Що чувати въ свѣтѣ.

Нѣхто не вмѣе такъ ловко перетягати выборцѣвъ до своихъ таборôвъ, якъ американьскй політикеры. Онѣ прямо артистами на тôмъ поли. Кромѣ грошей мають всегда на складѣ безлѣчь средствъ, тысячѣ штучокъ, якими забивають баки наивныхъ горожанъ, дѣлають ихъ своими приклонниками и спонукують голосувати на кандидатôвъ сеи або тои партіи.

Однôю зъ такихъ принадъ на выборцѣвъ е внесене звѣсного проводира републиканьскои партіи, сенатора Маркъ Ганны, поставлене недавно въ конґресѣ.

Въ своимъ внесеню домагае ся сен. Маркъ Ганна, щобы держава дала вôдшкодоване и постôйну пенсію для всѣхъ бувшихъ муринôвъ невôльниковъ Кожда особа муриньского походженя — сказано у внесеню — котра стогнала въ неволи и була освобождена на основѣ проклямаціи президента Линкольна, одержить зъ краевои касы 8 доларôвъ мѣсячнои платнѣ и одно-разову запомогу въ сумѣ 100 доларôвъ, наколи числить 50 до 60 лѣтъ житя. Суму 200 доларôвъ одноразовои запомоги и 12 дол. мѣсячнои платнѣ, коли числить помѣжь 60 а 70. рокомъ житя, а 500 дол. одноразовои запомоги и 15 дол. постôйнои мѣсячнои платнѣ одержали-бы всѣ тй, котрй мають поверхъ 70 лѣтъ. Кромѣ сего вымагае внесене значныхъ запомогъ для своякôвъ старыхъ ексъ-невôльниковъ, котрй ихъ удержують.

Задлячого держава мае удержувати бувшихъ невôльниковъ? за що мае имъ платити вôдшкодованя? мурины заслужили собѣ на таку почесть въ чôмъ лежить ихъ заслуга для краю и яку цѣль мае внесене того рода? — панъ сенаторъ не говорить, не узасаднюе анѣ не оправдуе ся. Сказавъ разъ свое, подавъ чорне на бѣлôмъ и... мовчить, неначе рыба.

Мѣжь тымъ въ цѣлôмъ краю его внесене наробило великого шуму. У всѣхъ кругахъ американьскои суспôльности дебатують надъ нимъ горячо. Всѣ знають, що внесене того рода нѣколи не може перейти въ конґресѣ, та пытане теперь, чому якъ разъ поставивъ его проводирь всемогучои нынѣ републиканьскои партіи?

Обчислено, що лише одноразова запомога для бувшихъ муринôвъ-невôльниковъ выносила-бы суму 216 ...онôвъ 470 тысячѣвъ, а ...сія, най только по 4 дол. ...ячно, стояла-бы держа- около 150 міліоновъ доларôвъ. Дальше мусѣвъ-бы народъ въ першôмъ роцѣ заплатити поверхъ 2000 міліонôвъ залеглыхъ пенсіи вôдъ часу знесеня невôльництва. И по що того всего?

Словомъ, люде сушать собѣ головы, а богато е й такихъ, що пытають ся, чи бувало Маркъ Ганна не зсунувъ ся зъ глуздôвъ... Такъ оно не е одначе—старый крутѣй знае що робить. Якъ загально звѣсно, мурины йшли доси рука въ руку зъ републиканьскою партіею Голосували на ей кандидатôвъ, пôдпомагали ихъ въ полудневыхъ державахъ, де верховодять демократы и були слухняний неначе дѣти для републиканьскихъ верховодôвъ. Се було вже въ ихъ традиціи, що демократы е ворогомъ, а републиканцѣ приятелемъ чорного племени. Зъ часомъ одначе почали переконувати ся чорно-скорѣ горожане, що й републиканцѣ не лѣпшй вôдъ демократôвъ. Передъ выборами обѣцюють имъ горы й мосты, а по выборахъ — „Ґудъ бай Чарлый“...

Звôдси пôшла мѣжь ними аґітація, повстало кôлька партій, почавъ ширити ся національный рухъ и републиканцѣ втратили послѣдными роками около 600 тысячѣвъ муриньскихъ голосôвъ. Ту якъ разъ лежить причина чудернацкого внесеня сен. Маркъ Ганны. Старый крутѣй увидѣвъ, що его партія може втратити всѣ голосы мѣжь муринами и загадавъ зловити наивныхъ на полову.

На основѣ загального голосованя знесено въ Вермонтѣ законъ, якимъ заборонено въ тôй державѣ продавати горячй напитки. Приклонники „віски“ и пива побѣдили партію тверезости 30 тыс. 588 голосами противъ 28 тыс. 946. Прогібиційный законъ введено въ Вермонтѣ передъ 50 роками и вôнъ истнувавъ ажь доси.

До побѣды пяницъ причинили ся головно великй мѣста.

Филипиньскй повстанцѣ ще разъ бажають спробувати щастя, чи не удасть ся скинути зъ себэ ярмо Американьцѣвъ. Въ тôй цѣли купують тихцемъ оружє и амуніцію, аґітують що мога, лучать ся въ бôльшй вôддѣлы та й опять починають борбу зъ цѣлымъ завзятємъ. Провінція Буяра, Риколт, Кевайтъ, Буляконъ, Батанґосъ и пр. ажь кишить вôдъ оружныхъ вôддѣлôвъ ворохобниковъ, а дробнй вôдддѣлы американьского вôйска не можуть собѣ дати рады. Ґенералъ Дленъ, спонуканый высылати свѣже вôйско въ загроженй мѣсця. Ворохобники мають вже на стôлько силы, що не вагають ся нападати на цѣлй колюмны американьскои арміи. Таке лучило ся въ провінціи Буяра, де зведено кôлька годинну битву.

Телеґрамы зъ дня 14. с. м. доносять, що на островѣ Люзонъ выбухла о много грôзнѣйша ворохобня, якъ коли небудь передъ тымъ. Американцѣ немають спромоги розбити вôддѣлы ворохобниковъ, бо тй за кождымъ бôльшимъ натискомъ подають ся въ недоступнй горы сусѣдної провінціи.

Нове повстане е дѣломъ тайного товариства зв. Катапунанъ.

Господарка польскои шляхты въ Галичинѣ, то одна велика крадѣжь публичного гроша, цѣлый рядъ дефравдацій. Шляхтичѣ котрыми пообсаджувано всѣ уряды въ краю, хочуть гуляти, грати въ карты, подорожувати и бавити ся, якъ за небôжечки Польщѣ, а що на се треба сила грошей, то крадуть, де лише дасть ся. Послѣднымъ ихъ подвигомъ на тôмъ поли е мальверзація въ сôльнôмъ бюрѣ краевого выдѣлу у Львовѣ. Здефравдована сума выносить 62 тыс. 380 коронъ.

Буде велика европейска вôйна, бо Росія мобілізує ся! — Отъ-се найновѣйша вѣсть, яка надоспѣла зъ Европы. Резервовй офіцеры російскои арміи одержали приказъ, абы на случай мобілізаціи, въ протягу 24охъ годинъ зголосили ся до своихъ полкôвъ, а о каждой змѣнѣ мѣсця свого перебуваня повѣдомили вôйсковй власти. Бôльша половина рос. арміи згромаджена теперь въ полудневыхъ провінціяхъ державы.

Такъ доносять телеґрамы, та тяжко вôдгадати, кôлько правды въ тыхъ донесеняхъ. Можь лише догадувати ся, що деспотичне правительство царскои имперіи мае охоту забавити ся въ якусь вôйну, щобы нею вôдвернути увагу своихъ пôдданыхъ, котрй чимразъ частѣйше ворушать, все бôльше и бôльше домагають ся правды и волѣ. Вôйна заглушилабы ихъ стоны на якійсь часъ.

Назадники и деспоты цѣлого свѣта мають одну спôльну вдачу: якъ вспѣють попасти на народный рухъ, лютують, неначе скаженй, знущають ся надъ безталанными жертвами гôрше дикихъ звѣрôвъ. Такъ дѣе ся теперь въ Бельґіи. По веснянôмъ повстаню робôтниковъ, по борбѣ, въ котрôй побѣдили клерикалы назадники, народъ бѣдуе тамъ тяжко. Клерикальна партія намѣряе перевести въ парляментѣ новый шкôльный законъ, якій вôддае выховане молодежи въ ей руки, и обмежити політичнй права народныхъ масъ.

Скаженѣють — кобы лише выйшло имъ се на здоровле. Бельґійскій народъ, доведеный до роспуки, може легко вступити въ слѣды своихъ сусѣдôвъ—Французôвъ, а тодѣ?... Очевидно за мало еще мають досвѣду.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лютый		
19	Ч.	Вукола, Юліяна
20	П.	Партенія
21	С.	Теодора (Задушна)
22	Н.	Мясопуст. Никифора
23	П.	Порфірія
24	В.	Власія, Теодора
25	С.	Мелетія, Марины

— **Ґазы** експльодували о ногды въ копальнѣ Лигай ч. 2. коло Плимавтъ, Па. и тяжко попарили 8-охъ робôтниковъ. Межи жертвами нещастя е также славяньскй имена якъ: Зончакъ, Лютеньскій, Телехъ и пр та чи суть тамъ и Русины не звѣсно намъ.

— **Властителѣ** копалень мягкого угля згодили ся передъ кôлькома днями пôдвысшити платню своихъ робôтниковъ о 14 процентъ. Схôснуе зъ сего 300 тысячѣвъ робôтниковъ въ державѣ Илинойсъ, Пенсилвеніи, Индіянѣ и Огайо. До згоды прійшло по довгихъ переговорахъ и конференціяхъ, а также по рѣшучôй заявѣ робôтниковъ, що наколи не одержать пôдвышки, розпôчнуть зъ весною загальный страйкъ.

— **Корабель** „Mariposa“ якій поверхнувъ на дняхъ до Сенъ Франсиско, Кал. зъ подорожи вôдъ островôвъ Тихого Океана, привѣзъ вѣсть, що дня 14 м. м. навѣстивъ громаду островôвъ Тавмоту страшенный гураґанъ и вылявъ моря. Цѣлй оселѣ зметенй зъ лиця землѣ, а поверхъ тысячь особъ втратило жите. Гураґанъ лютувавъ 3 дни зъ ряду: 14., 15. и 16. м. м.

— **Въ** Неварку, Н. Дз. Не 17, але 18. сѣчня б. р. цареславне брацтво св. Мих., що належить до „Общества русскихъ братствъ“ спровадило було собѣ ажь 3. православныхъ попôвъ на водосвятіе.

На ганьбу и встыдъ згадане „твердо русске“ православне братство устроюе въ Неварку баль въ недѣлю дня 22. февруара б. р. Початокъ о год. 4. по пол. Чижь така цареславна тверда вѣра, що позволяе нарушовати св. недѣлю и святковати ей при танцяхъ и пятницѣ? Тажежь жидъ свого шабасу анѣ за 1000 рублѣвъ не нарушивбы, а „твердый“ Русинъ?..

— **Станъ** здоровля галицкого Митрополита, гр. Шептицкого, е дуже грозный. Найзнаменитшй лѣкарѣ, покликанй до ложка недужого, побоюють ся о его жите.

— **Вôдъ** часу выданя поклику „Прочь зъ Римомъ“, себъ-то за послѣдныхъ два роки, перейшло въ Чехіи на протестантизмъ 35 тысячѣвъ католикôвъ.

— **Незвычайна** исторія бурскои вôйны, написана 700 авторами, почала друкувати ся въ Лондонѣ (Анґлія). Исторія повстала въ однôмъ зъ анґлійскихъ таборôвъ въ Индіяхъ, куды анґлійскй военнй власти запроторили найнебезпечнѣйшихъ и найзавзятѣйшихъ бранцѣвъ зъ бурскои вôйны. Енерґічнй борцѣ скучали пôдчасъ безконечнои неволѣ и постановили зобразити свои досвѣды и пригоды въ спôльнôй книжцѣ. Керманичемъ у спôльнôй роботѣ выбрали собѣ коменданта Бреслера зъ бувшои свободнои вôтчины. Напередъ уложено головный начеркъ исторіи и прочитано его на зôбраню 700 спôвробôтникамъ, котрй додавали свои вкладки и помѣченя. Додатки обговорено основно, справлено якъ слѣдъ, а вôдтакъ вôдчитано цѣлый твôръ знову публично. При вôдчитуваню показали ся многй пропуски, бо лучило ся, що въ деякихъ походахъ та битвахъ нѣ оденъ зъ 700 бранцѣвъ не принимавъ участи. Зарадили сему анґлійскй военнй власти въ той способъ що позволили головному редакторови, Бреслерови, добрати собѣ зъ помѣжь иншихъ бранцѣвъ такихъ Бурôвъ, котрй особистыми помѣченями змогли врештѣ доповнити суцѣльный образъ цѣлои кампаніи. При ихъ помочи провѣрено ще разъ увесь матеріялъ и тодѣ доперва выбравъ ся Бреслеръ до Лондону, щобы вôддати вельми цѣнну рукопись до друку. До книжки выготовлено понадто численнй карты, роботы одного инжынѣра зъ вязничного табору. Сей незвычайно ориґінальный твôръ купивъ оденъ накладчикъ за 30 тысячѣвъ доларôвъ, и якъ доносять анґлійскй часописи, почавъ на дняхъ друкувати.

— **Пôдъ** колесами льокомотивы погибъ въ Натронѣ, Па. Русинъ Иванъ Свигонь. Покôйный ишовъ шляхомъ зелѣзницѣ „W. P.,“ де бувъ захопленый поспѣшнымъ поѣздомъ и убитый на мѣсцѣ. Его смерть оплакуе въ старôмъ краю жена и четверо дрôбныхъ дѣточокъ.

— **Смерть** въ огни найшли въ мѣсточку Волингтонъ, коло Пасейку, Н. Дж. двѣ малй дѣвчинки, дочки робôтника Забильского. Родичѣ дѣтей працювали въ недалечкôй фабрицѣ и мали звычай лишати ихъ безъ дозору въ замкненôмъ мешканю. Дѣвчатка бавили ся неможливо сѣрниками або огнемъ въ печи и при тôмъ подпалили домъ. Бѣднятка не могли навѣть утечи зъ замкненого мешканя, котре згорѣло до самыхъ основъ. Трупôвъ безталанныхъ дѣтей найдено опѣсля въ згарищахъ дому.

— **Якійсь** злочинецъ чи божевôльный стрѣливъ до вôрменьского патріярха въ Царгородѣ и якразъ тодѣ, коли сей вôдправлявъ службу божу въ катедрѣ. Рана патріярхи е досить тяжка, хочь наслѣдкомъ малого калібру револьвера не грозить ему утратою житя.—Турецкй власти зловили заговôрника, котрымъ е аптикарскій помôчникъ, Агапъ Гатчікіянъ, и дня 10 с. м. засудили на смерть. Такъ само его приятеля и помôчника въ злочинѣ, Беґгаса Капралія засуджено на кару смерти через повѣшене.

— **Въ** Нюйорку померла дня 13. лютого Танька Соколичь, 20 л., жена Ивана Соколича, зъ роду Вариха, зо Ждынѣ, пов. Горлицѣ и то зъ т. зв. пухлины по породѣ — несподѣвано. Оставила маленьку дитину сирôтку. Покôйна не належала до сестр. братства св. Ольги анѣ ей мужъ не належить до жадного братства анѣ до Союза.

— **Страйкъ** на електричныхъ трамваяхъ (стріткарахъ) выбухнувъ у Вотербури, Кон. и въ наслѣдокъ провокаціи зô стороны капіталістôвъ, прибравъ видъ грôзныхъ демонстрацій. Компанія за всяку цѣну бажала при помочи „скебôвъ“ пустити трамваѣ въ рухъ, та се ей не вдало ся. Страйкеры покалѣчили скебôвъ, порозбивали елект. ваґоны, а навѣть нищили дорогу и вырывали шины. Компаніісты зателеґрафували тодѣ по вôйско, яке пôславъ имъ сейчасъ ґубернаторь Шемберлайнъ. Прійшло ажь 1000 воякôвъ на 95 страйкерôвъ, але и они не помогли нѣчого, бо такъ бôльша половина вôйска якъ и всѣ робôтники зъ Вотербури симпатизували зô страйкерами. Супротивъ сего компанія почала мякнути и подавати ся, а вôйско вôдкликано по кôлькохъ дняхъ. Послѣднй вѣсти зъ поля страйку доносять вже про деякй полекшѣ для робôтниковъ, тому е надѣя на скоре закôнчене страйку. Страйкеры домагають ся головно пôдвысшеня платнѣ и скороченя часу працѣ.

— **Въ** Джерсі Сіти, Н.Дз. померъ 14. сѣчня б. р. Дмитро Тилько, 25 л. мужъ Юліи зъ р. Баликій, родомъ зъ Тыравы сôльнои, Галичина. Тому рôкъ оденъ робôтникъ въ Трой, Н. Й. бувъ несподѣвано зъ жарту кинувъ въ жартѣ на него забиту змію, и пок. такъ сильно того налякавъ ся, що зъ перестраху захорувавъ тяжко и то загнало его до гробу. Належавъ до бр. св. о. Николая въ Трой, а до Союза не належавъ.

— **Жертвою** пожежѣ упала мин. четверга одна часть правительственного арсеналу въ Рак Айландъ, Ил. Погорѣли дорогй приборы, богато оружія и около 1200.000 набоѣвъ, котрй выбухнули зъ великою силою. Шкоду обчисляють на пôвтора міліона доларôвъ.

— **Найлѣпшою**, найзнаменитшою часописею для нашого, поневоленого, народа е безъ сумнѣву „Гайдамаки“, часопись, що недавно почала выходити у Львовѣ. Ей цѣль просвѣщати ширскй круги народа, будити въ нѣмъ національне почуте, орґанізувати и загрѣвати до борбы за свои права. Вороги нашого народа, а въ першôй мѣрѣ Поляки, казять ся, радй-бы зъѣсти еѣ, зъ превеликои люти гризуть собѣ чиколонки, але... не можуть ей нѣчогôсенько вдѣяти. Она неначе мара, стоить имъ передъ очима и пригадуе тыхъ очайдухъ-гайдамакôвъ, котрй передъ 200-лѣтами очистили Русь-Украину вôдъ жидôвъ и ляхôвъ. До нашои редакціи надôслано сими днями кôльканайцять чиселъ сеи часописи и мы прямо одушевленй нею Находимо у нѣй знаменитй повѣстки, оповѣданя, притчѣ, політи[illegible]атѣ, найкрас[illegible]ъ исторіи, дописи, новинки и все проче, що лише може принести хосенъ читачамъ. Часопись коштуе рôчно 1 доларъ, а ей адреса така:

„Гайдамаки“
ул. Бэторія ч. 24. Львôвъ,
Galicia, Austria.

Чесне слово.

П. В. Баранокъ зъ Дільонвейлъ, Огайо есть знаный въ цѣлôй околици яко чесный и правдолюбивый чоловѣкъ. Длятого мы дуже радо подаемо тутъ его письмо писане до п. Йосифа Тринера въ Чікаґо, Ил. „Прошу приняти мою щиру подяку за вашъ прекрасный календарь, котрый менѣ надôслали-сте; хочу также сказати кôлька слôвъ за вашъ Американьскій Еліксіръ Гôркого Вина и Анґеліду — гôрку тоніку. Ваше гôрке вино творить чудеса. Моя жена, котра задля слабости вже бôльше якъ рôкъ не могла робити навѣть найлекшои домовои роботы, по зажитю вашого гôркого вина цѣлкомъ выздоровѣла и не мае найменшои трудности сповняти всѣ обовязки домовй. Вôдносно до вашои Анґеліки мушу сказати тое, що на жолудокъ нѣколи не заживъ приемнѣйшого и бôльше помагаючого лѣку. Єслибы дѣлала на всѣхъ такими наслѣдками якъ на мôй ослабленый и зопсутый жолудокъ, то певне нѣхто не заживбы нѣколи иншого лѣку. Жены знайдуть въ Тринеровôмъ Американьскôмъ Еліксірѣ Гôркого Вина правдивый лѣкъ на всѣ женьскй слабости. Оно скрѣпляе и украшуе ихъ, а Тринерова Анґеліка есть найлучшимъ лѣкомъ жолудковымъ. По всѣхъ аптикахъ або у фабриканта.
Jos. Triner. 799 So. Ashland Av., Chicago, Ill.

Проповѣдь,

выголошена о. Ст. Макаромъ пôдчасъ похорону о. Антона Бончевского дня 29 янв. с. р. въ Ansonia, Conn.

Хто жие праведно и говорить правду, той замешкає на высотахъ
Исаія 33, 15, 16.

Трудный и невеселый обовязокъ припавъ менѣ сегодня до сповненя. Я маю промовляти до васъ, В. во Х. Б. выряжаючи въ далеку а незнану краину найкрасшого сына американьскои Руси, Нашого дорогого душпастыря и охъ, бôль за серце давить, мого любого и незабутого друга. Батеньку нашъ, любый, не йди вôдъ насъ. Мы Тобѣ мѣжь нами збудуемо красшу домôвку, якъ та, въ котрôй Ты замешкаєшь. Не йди, бо тамъ темнота, тамъ тишина, тамъ пропасть! Тамъ по стѣнахъ Твоеи домôвки вють ся червы, дружбове смерти та розростила ся гнилизна єи посестра. Тажь Ты ще такій молодый, Тобѣ бы жити мѣжь нами, працювати дальше вразъ зъ нами, мрѣти, тѣшитись и плакати вразъ зъ нами. Хибажь се мае бути надгородою за Твои терпѣня, за Твои мрiѣ и надѣѣ, за Твои тяженькй досвѣдченя та за Твою невсипущу працю для народу, котрого Ты полюбивъ цѣлымъ своимъ краснымъ, молодечимъ серцемъ? Верни ся! чи чуешь? Не вернешь ся, марнй нашй надѣѣ. За хвилю земля глухо звалить ся до Твоеи тѣснои хатины а той стукôтъ землѣ о Твою домôвку розбудить гôркій нашъ жаль, стисне зболѣле наше серце, здавить тяжкій вôддыхъ въ груди и вытисне горячй сльозы яко ознаку нашои любови и жалю за Тобою.

И хтожъ се той, котрого выряжати въ далеку дорогу зойшли ся мы нынѣ такъ численно? Вы певно знаете, хто вôнъ. Та я его знаю довше и тому вамъ про него розкажу. На имя ему Антоній Бончевскій родомъ зъ Угнова, повѣта равского въ Галичинѣ, тамъ вôнъ родивъ ся 1871 р. зъ убогихъ але честныхъ мѣщанъ. Школы нормальнй покôнчивъ въ родиннôмъ мѣстѣ, потôмъ пошовъ до Львова, де ходивъ до ґимназіяльныхъ школъ за вôсѣмъ рокôвъ а коли ихъ покôнчивъ зъ добрымъ успѣхомъ въ 1890 роцѣ, учивъ ся черезъ чотыри роки въ львôвскимъ університетѣ на священика. Якжежь скôнчивъ и ту науку, то перемыскій епископъ Пелешь высвятивъ его на священика въ роцѣ 1894 и заразъ взявъ его за свого капеляна. Въ 1895 роцѣ настановлено его священикомъ въ Варяжи, сокальского повѣта, а въ 1897 бл. п. кардиналъ С. Сембратович выславъ его на священика до Ansonia, Conn.

Коли покôйного о. Бончевского выряжали малымъ хлопчиною до школъ то будьте певнй, що не обсипали его грôшми та дорогими шатами. За цѣлый часъ своеи науки терпѣвъ вôнъ не малый недостатокъ, неразъ и голодъ заглядавъ до очій молодому студентови, але вôнъ не упадавъ на духу, не пôддававъ ся злиднямъ а учивъ ся щиро и горячо, читавъ и передумувавъ, бо знавъ, що лишь тяжкою працею дôйде до свого власного хлѣба. Въ читаню книжокъ такъ кохавъ ся, що выдававъ на нихъ остатный центъ. Вже тогдѣ зрозумѣвъ покôйный, що лишь наукою та просвѣтою люде живй та те жите зможуть скорше удѣлити другимъ. Вôнъ вже тогдѣ приготовлявъ ся до тои великои народнои роботы, яка его ждала яко священика на запущенôй рускôй нивѣ. А сесю ниву, сесь рускій народъ полюбивъ покôйный цѣлою душею, всѣмъ серцемъ своимъ, цѣлымъ помысломъ своимъ. Вôнъ, дитя бѣдного руского народа, бачивъ его нужду, его темноту, вôнъ бачивъ корень того зла, бачивъ ворогôвъ его и тому вже за молоду сталивъ свôй мечь-розумъ, щобъ гôдно змôгъ стати въ оборонѣ своихъ рôдныхъ братôвъ а при тôмъ напучувати ихъ на дорогу божу, на дорогу просвѣты, правды и справедливости. А сесй честноты полюбивъ такъ горячо, що за цѣлый часъ свого праведного житя не подавъ ся на фальшивый шляхъ анѣ на волосочокъ. Волѣвъ радше згинути зъ голоду, дати посѣкати себе въ куснѣ, закибы мавъ упôдлити ся и спроневѣрити ся свому народови та за якйсь особистй ласки и користи вôддати его на жирь ворогамъ. Вôнъ бувъ гордый въ краснôмъ значѣню сего слова, бо не любивъ просити ласки и милостинѣ вôдъ нѣкого, але за те вмѣвъ домагати ся и жадати зъ всею рѣшучостю того, що по правдѣ и справедливости належало ся. Коли разъ прійшовъ до пересвѣдченя, що якйсь жаданя для народу належать ся по закону божому и людскому, потрафивъ бути въ домаганяхъ вытревалый, енерґічный и постôйный. Вôнъ не боявъ ся можныхъ свѣта сего, если знавъ, що за нимъ право боже и людске. Фалшу, облуды и пôдхлѣбства не любивъ. Вôнъ брыдивъ ся тымъ и тому стягавъ на себе ненависть тыхъ, що любували ся тыми блудами. Любивъ порядокъ, сповнявъ свои обовязки точно и совѣстно и того вымагавъ вôдъ другихъ. Та по при тôмъ усѣмъ бувъ лагôдного успособленя, милосердный для другихъ, хочь скупый для себе, щирый та отвертый. Се бувъ идеалъ правдивого священика и руского патріота. Такъ, се правда, але и се свята правда, що въ нынѣшныхъ часахъ не поплачуе чеснота, не поплачуе прямый характеръ, не поплачуе правда и справедливôсть. Хто вступить на сей шляхъ и стане по нѣмъ йти, той мусить бути приготованый на тяжку працю, на важке жите, повне горя и журбъ. Покôйный о. Антоній знавъ що его жде, але не лякавъ ся того, бо въ его серци самъ Богъ запаливъ святый огонь, що зве ся любовь до руского народу. А той огонь у него не потахавъ а противно жеврѣвъ чимъ разъ дужче. Вôнъ его перъ до працѣ, до посвяченя за своихъ рôдныхъ братôвъ. Будучи ще въ краю въ Варяжи засновувавъ мѣжь народомъ читальнѣ а, щобъ народъ розрушати и політично его усвѣдомити, скликувавъ въ сокальскôмъ повѣтѣ вѣча рускихъ хлопôвъ, на котрыхъ розкрывавъ людямъ усю гидоту паньскихъ верховодôвъ, усѣ кривды заподѣянй рускому народови. Вôнъ вчивъ и ... якъ зарадити лихови, якъ бы то стрести зъ себе кайданы темноты и неволѣ. За свою правдомовность, за свою працю и любовь до свого рôдного народа вôнъ обрушивъ на себе цѣлу зграю дерунôвъ и гнобителѣвъ руского краю, котрй налякали ся, що не можь буде жити такъ выгôдно чужимъ коштомъ, якъ вôнъ прозрить. Покôйному о. Антонію не могли закинути нѣякои провины а що бажали позбути ся его за всяку цѣну и въ тôй способъ зробити его для себе нешкôдливымъ, хопили ся пôдлои клеветы и давай доносити на него и оскаржувати его у духовнои и державнои власти. Але и въ тôй способъ не знищили его. Покôйный знавъ, що постоявъ и стоить за святе дѣло и зъ гôдностію вôдперъ всѣ починенй ему закиды. Вôнъ не зразивъ ся тыми неприємностями и журбами, якй доводило ся ему зносити за те тôлько, що любивъ свôй народъ и працювавъ для него, о нѣ! вôнъ не бувъ зъ тыхъ, що упадають духомъ. Вôнъ въ пôдобныхъ хвиляхъ лишь гартувавъ ся и бравъ ся до працѣ ще зъ большою охотою, бо вже зъ набутымъ досвѣдомъ.

Коли до Америки ставъ напливати нашъ народъ чимъ разъ больше, а освѣчи ту, ставъ тужити за своимъ священиками покôйный Антоній поспѣшивъ за нимъ въ чужину, щобъ нести ему духовну потѣху и пораду та чинну помôчь въ дѣлахъ экономичныхъ. Нѣщо инше не знадило его ту помѣжь васъ якъ лишь выключно горяча любовь и охота до працѣ для васъ. Але и ту сеся его праця, его посвяченя озлобили деякихъ и ту мусѣвъ вôнъ тяжко борoти ся зъ розличными ворогами та непрошеными опѣкунами руского народа и ту мусѣвъ вôнъ переболѣти не одну обиду, перенести на собѣ кленету на себе клевету, але покôйный, що бувъ въ серци чистый, не лякавъ ся ворогôвъ. Вôнъ знавъ, що рускій народъ не повѣрить клеветамъ и не дасть ся перетягнути на сторону своихъ ворогôвъ и тому кинувъ ся до працѣ зъ цѣлымъ жаромъ. Я не хочу звати ихъ се чи ворогами руско-американскихъ народа. Вы ихъ самй добре знаете. Єслибъ я называвъ тыхъ людей то лишь осквернивъ те святе мѣсце, якй лишь убліжили памяти незабутого о. Антонія. Покôйный хвальбы не потребує, якъ взагалѣ не любивъ єи за житя, але най то стане задосить правдѣ, справедливости, най самй дѣла говорять за него.

Будучи въ Ансоніи священикомъ хибажь не ставъ ся щиро о розвôй парафіи? Скажѣть вы самй! Хтожь вразъ зъ вами не клопотавъ ся выплаченємъ тои церкви та цвинтаря якъ не вôнъ? Хтожь вразъ зъ вами не обганявъ тои церкви вôдъ єи ворогôвъ, якъ не вôнъ? Най скажуть всѣ братства, якъ щиро и запопадливо дбавъ покôйный о ихъ розвôй. Най читальни розкажуть за тй приятнй хвилѣ, якй провели зъ небôщикомъ, коли вôнъ имъ вычитувавъ поучаючй рѣчи зъ книжокъ та ґазетъ. Най залепечуть малй дѣти; якъ ихъ отець духовный любивъ та клавъ въ ихъ головки пôдвалины знаня та просвѣты. Скажѣть вы всѣ ту присутнй, що слухали сьте его духовныхъ наукъ въ церкви, его порадъ, що дôзнавалисьте вôдъ него потѣхи, помочи и розрады въ хвиляхъ журбы и недолѣ, чи покôйный не бувъ вôрцевымъ и добрымъ пастыремъ? Та покôйный на тôлько заслуживъ ся для Ансоніи. Вôнъ далеко сягливымъ окомъ своеи прекрасной душѣ бажавъ обхопити всѣ рускй громады разомъ, бажавъ, щобъ они злучились любовію Христа и стали одною великою родиною, одною рускою громадою церквей и тому его поглядамъ маемо завдячити начеркъ статутôвъ рускихъ церковныхъ громадъ. Вôнъ тѣ статуты бажавъ увести въ житє и повчити народъ, щобъ вôнъ не пхавъ ся до нѣкого и пôдъ нѣчію чужу опѣку а творивъ свою питому руску церковну организацію. Его то заходови и трудамъ треба завдячити, що повставъ фондъ шкôльнои молодежи, зъ котрого вже дає ся пôдмоги хлопцямъ, охочимъ до высшои освѣты. Въ тôй способъ покôйный хотѣвъ пôднести уровень образованя руско-американскои суспôльности, хотѣвъ, щобъ рускй люде мали своихъ лекарôвъ, своихъ докторôвъ, своихъ инжинѣрôвъ и другихъ ученыхъ людей, котрй въ хвиляхъ потребы могли бы имъ стати въ пригодѣ. Та покôйный по при молодѣжь не забувъ и на старшихъ. Вôнъ все наклинкувавъ до людей: учѣть ся, читайте и думайте а проча все приложать ся вамъ. А щобъ було що читати жертвувавъ чи мало грошей на выдавництво книжочокъ, самъ навѣть написавъ деякй, выдавъ три календарѣ, писавъ точно до „Свободы“ та до краєвыхъ ґазетъ розличнй поучаючй статѣ а навѣть заходивъ ся коло заснованя просвѣтнои спілки, котра мала выдавати поучаючй книжочки для народа правильно, але люта слабость перешкодила ему въ здѣйсненю его задуманыхъ бажань. Не потребую ту згадувати, якй заслуги положивъ покôйный для розвою „Р. Н. Союза“, будучи его секретаремъ черезъ 2 роки и предсѣдателемъ черезъ 2 роки. Вôнъ упадавъ пôдъ навалою працѣ, вôнъ цѣлу душу вливавъ въ сесю нашу народну организацію, вôнъ поставивъ ю на ноги, выдвигъ єи на ту высоту, на котрôй стоить нынѣ. Такъ вôнъ се вчинивъ, але его и такъ деликатне здоровлє подало ся пôдъ тягаромъ тôлько обовязкôвъ.

Выпадае менѣ ще згадати за его жертволюбивость. На тôмъ пунктѣ вôнъ стоявъ примѣромъ для всѣхъ. Хочь самъ мавъ мало а и зъ того вôддѣлювавъ на всѣлякй патріотичнй цѣли. Вôнъ не бувъ самолюбомъ, вôнъ не бувъ грошелюбомъ.

Се бувъ товаришъ, якого рѣдко пошукати; щирый, отвертый, услужный и любый. Се бувъ чоловѣкъ въ цѣлôмъ значѣню сего слова.

Такъ, вôнъ бувъ — а теперь его не ма больше живого помѣжь нами. Тяжка недуга звалила его на ложе и недозволила брати чиннои участи въ житю. Та гадаєте що помимо того вôнъ не интересувавъ ся нѣчимъ? До послѣдной хвилѣ розпитувавъ за своихъ парохіянъ, що тамъ чувати, якъ ґаздують, чи хочуть бувъ знати що дѣе ся на американьскôй Руси. Бѣдняга гадавъ, що не скôнчивъ ще свого пôсланництва помѣжь своимъ народомъ. А слабôсть свою переносивъ зъ ангельскимъ спокоемъ, зъ геройскою терпеливостю. Нѣ одна скарга не выйшла зъ его устъ, нѣ одно слово нарѣканя. Лежавъ мовь ангелъ и такъ спокôйно заснувъ въ Бозѣ въ недѣлю 25 с. м. о г. 3. 15 рано.

Ту слѣдуе прощане зъ родиною, товаришами священиками, парафією, брацтвами и прочими знакомыми и приятелями, выголошене въ пôднесенôмъ и до глубины душѣ ґрогаючôмъ тонѣ.

Привидъ.

Оповѣданє Болєслава Пруса.

(Дальше.)

— Що дѣеть ся зъ тьми дѣтьми! — думавъ докторъ. — Коли отсей хробачокъ прійшовъ на свѣтъ, бувъ цѣлкомъ брыдкій такъ, що я сумнѣвавъ ся, чи зможу коли полюбити його... Потôмъ выкраснѣвъ тропіки и почавъ интересувати мене, а нынѣ такій красный, якъ херувимъ, той мôй скарбъ найдорожшій... Не диво... мае темнй маминй очи и єи усмѣхъ.

Докторови прійшло на гадку, що та дитина, се одинока истота, яка любить його безъ тѣни еґоѣзму. Якъ вôнъ прощаеть ся, коли батько выходить!... Якъ вôнъ каже высаджувати себе на вôкно, абы швыдше побачити татка, коли буде вертати!... Якъ вôнъ туживъ страшно, коли татко мусѣвъ выѣхати разъ на колька день!...

Я нѣколи не думавъ, абы дитина могла дати стôлько щастя... — шепнувъ глубоко зворушеный докторъ.

У тôй хвилѣ впавъ його поглядъ на образъ, що висѣвъ надъ Казевымъ лôжечкомъ.

Бувъ то подарунокъ бабки, чудова анґлійска ґравюра, що представляла Христа. Спаситель сидѣвъ на скалѣ, зарослôй цвѣтами; за нимъ тягнуло ся здалека пасмо гôръ и дорога, якои початокъ прислонювавъ одягъ Спасителя.

Лице Христа було незвычайне красне; мало на собѣ смутный и наказуючій выразъ, що дивно добре гармонѣзувавъ изъ пôдписомъ, положенымъ на образѣ рукою бабки:

„Любѣть своихъ ворогôвъ... Робѣть добре тымъ, що ненавидять васъ и переслѣдують...“

— Чуднй слова!... — говоривъ до себе докторъ. — Ихъ мôгъ выповѣсти лише той мудрець, якого очи бачуть иньщій, не нашъ свѣтъ... Бо на сѣмъ, нашôмъ свѣтѣ, выглядавъ бы гарно чоловѣкъ, про якого довѣдали бы ся, що „любить ворогôвъ...“ — роздумувавъ дальше докторъ. — До завтра лишивъ бы ся лише въ однôй сорочцѣ, а за тыждень выточили бы зъ нього всю кровь...

— Нѣ, сынку!... — шепнувъ, схилившись надъ лôжечко. — Не люби ворогôвъ и не роби добре тымъ що будуть ненавидѣти тебе... Не роби того сынку, нѣ, нѣ!...

Въ тôй хвили вôдôзвавъ ся електричный дзвôнокъ у передпокою такъ дивно, що здивованый докторъ выйшовъ изъ дитячои спальнѣ и вернувъ до кабінета

— Близько десята... Щожь тамъ стало ся комусь?... — сказавъ до себе.

III.

До кабінета увôйшовъ старый чоловѣкъ изъ довгимъ волосемъ, изъ непорядно удержаною бородою. Мавъ на собѣ вытерте пальто, посыпане платочками снѣгу.

На його видъ цофнувъ ся докторъ и запытавъ тономъ, у якому чути було и гнѣвъ и здивоване:

— Що привело до мене... васъ... и ще въ такій порѣ?...

— Задавка... — шепнувъ старець. — Мôй внукъ мае задавку... душить!...

Докторъ здвигнувъ раменами. Старець видячи те, заломивъ руки и ставъ говорити храпливымъ голосомъ:

— Пане, майте милосерде!... Правда... я обдеръ васъ... Коли хочете, выявлю се передъ судомъ... Але щожь маю зъ того?... Нужду... Моя донька, вдова, утримуеть ся зъ шитя и въ додатку не мае нѣ здоровля, нѣ роботы... Я супроти васъ злочинець, але... що винна дитина?... Мае ледви шѣсть лѣтъ, пане... И чи може такъ страшно терпѣти за те, що дѣдо злочинець?... Выбийте мене... вôддайте до вязницѣ, але змилуйте ся надъ невинными... Тажь Христосъ на хрестѣ простивъ навѣть своимъ катамъ...

— Послухайте мене, пане, сказавъ докторъ. — Якъ лѣкарь не маю права нѣкому вôдмовляти помочи, але якъ чоловѣкъ...

Вôддыхнувъ и говоривъ дальше:

— Чи вы могли бы въ сѣй хвили засилити нитку въ голку?...

— Видите, якъ дрожу... — шепнувъ старець, позираючи йому въ очи зъ трѣвогою пса, якого мають оббити.

— Зрозумѣйте мене, — говоривъ докторъ. — Кождôй иньшôй дитинѣ зробивъ бы я операцію зъ вынимкомъ — своеи власнои и — вашои... При вашôй дитинѣ не бувъ бы я певный своеи руки, бо здаеть ся менѣ, що намѣсть однои трумны, мойого батька, стала бы мѣжь мною и вами друга трумна, вашого внука... Чи вы розумѣете се?...

— Розумѣю, що Богъ проклявъ мене!...

— Шукайте отже иньшого доктора... Гонораръ я... можу заплатити...

— Нема часу! — мовивъ старець складаючи руки. — Живемо тутъ, у другôмъ домѣ... Я вже не маю силы ити дальше... у тôлькохъ бувъ я дармо...

— Идѣть еще до одного, — вôдповѣвъ холодно докторъ.

(Дальше буде).

Вôдповѣди

на пытанє въ справѣ фармъ.

Pleasant Home, Man. Canada.

Почтенна Редакціє »Свободы«!

Въ 52 ч. »Свободы« жадаете, щобъ рускй фармеры писали до »Свободы« про всѣ рускй кольоніи. Отже не знаю, чи хто зъ нашои кольоніи вôдповѣдавъ на ваше пытане чи нѣ? А може хто и вôдповѣвъ, то я думаю, що Редакція »Свободы« не погнѣвае ся, сли и я дещо поправдѣ напишу.

1) Наша кольонія зоветь ся Pleasant Home и Gimli, вôддалена вôдъ головного мѣста 40 миль на оповнôчь а вôдъ меншого мѣста Stonewall 25 миль також на оповнôчь, а займае 24 миль квадратовыхъ (т. е. 24 миль вширь а 24 вздовжь) и двѣ рѣки перетинають, зъ котрыхъ въ часѣ весны мають множество рыбы, котра весновъ пôдходить зъ озера Winnipeg.

2) До найблизшого мѣсточка невеличкого дуже близько лише двѣ милѣ анґельскй, котре лежить надъ самымъ озеромъ, а замешкують го сами Айслянды, зъ фаху рыболовы.

3) Желѣзниця пôдходить до насъ зъ Winnipeg до Teulan 5 миль вôдъ Pleasant Home, а также друга желѣзниця, котра прямує просто до Gimli такожь зъ Winnipeg черезъ Selkirk тая послѣдна найблизша, бо лише о двѣ милѣ вôддалена стація Тусовъ вôдъ Русинôвъ. Ся обставина колись буде великои рѣчи варта, що одна желѣзниця зъ однои стороны рускои кольоніи а друга зъ другои стороны 12 миль вôддалена одна вôдъ другои.

4) Земля е тутъ рôжного рода; мѣсцями самый чорноземъ, 12—24 цалѣвъ глубоко, а мѣсцями чорноземъ помѣшаный зъ дрôбными камѣнцями, а мѣсцями е шутеръ, т. е. грубый пѣсокъ; а много е такихъ мѣсць, що файна урожайна земля а въ верхнôй почвѣ находить ся грубый камѣнь; а е и такй цѣлй фармы що самй каменистй, що трудно и орати, а ще до того зъ лѣсомъ трудна рада, бо наша кольонія по большôй части зъ лѣсомъ. Лѣсъ е рôжного рода, але по большôй части осика и американьска тополя, а е много такихъ мѣсць, що зъ верхи торфовата земля а въ спôднôй части дрôбный пѣсокъ, подôбный до морского, то по тыхъ мѣсцяхъ росте файный яловый и смерековый лѣсъ, на котрый вже теперь спроваджено 3 тартаки, що рѣжуть краснй дошки и ґонты для фармерôвъ на покрыте всякихъ будинкôвъ и не дорого продають ся; далѣ е дубы але не такъ грубй; а понадъ рѣку е ясенѣ и берестина (ульма) и много е березины; а больше зъ грубыхъ деревъ нема, тôлько вже дрôбнѣйшй якъ сливки, що ростуть дико по лѣсѣ, зъ котрыхъ маемо вкусне повидло на зиму, и е множество дрôбныхъ корчѣвъ, якъ агрестъ, порѣчки, виноградъ и много малинъ, зъ чого нашй фармеры выробляють файнй соки. Є богато такихъ фармъ, що не мають лѣса, бо лѣсъ выгорѣвъ давно, зъ котр... вже лише пнѣ стырч... Хто не мае на своѣй ф... мѣ лѣса, то если потрѣ... дерева на будинки, то

платити 50 цнт. таксы (permit) и вольно рубати дерево для своеи потребы, але лише на тыхъ фармахъ, де е за богато лѣса. Далѣ зновь е богато такихъ фармъ, що не мають сѣножатей, але кругомъ е много фармъ цѣлй зъ сѣномъ, де платить ся 10 цнт. а мѣсцями 25 за тонъ (тонъ т. е. велика фѣра), однакъ есть много такихъ фармъ, що мають подостаткомъ сѣна. Лѣтомъ то худоба пасе ся дуже красно скрозь, бо по лѣсѣ ростуть дуже буйно лѣсовй горошки и другй поживнй травы.

5) Тутъ великихъ овочевыхъ деревъ не ма. Збоже тутъ удае ся всякого рода. Кукурудзы сѣемо лише по трохи, бо по перше кукурудза потрѣбуе довшого лѣта а по друге коло неѣ треба богато робити, за що въ Канадѣ не оплатило бы ся.

8) Клімать тутъ здоровый и подôбный до галицкого, але здоровшій для дыхавичныхъ и на февру тутъ нѣхто не слабуе хиба хто привезе зô старого краю. Зима тутъ часомъ трохи острѣйша, а починаесь около 20 новембра и кôнчить ся около 10 апрѣля. Снѣгъ завальный не падае и вѣтрôвъ великихъ не ма. Весна звычайно о два до трохъ тыждновъ позѣйше, сѣйба зачинае ся вôдъ половины цвѣтня, однакъ приморозки проявляють ся ажь до 20 мая, але тотй приморозки збôжу цѣлкомъ не шкодять. Весна звычайно бувае суха, дощь перепадае лише вмѣру. Лѣто такъ само, лише часомъ здаеть ся, що сонце дужче припѣкае якъ въ Галичинѣ, а дощѣ также въ мѣру перепадають, а въ мѣсяцяхъ юнію и юлію то бувають комарѣ, якй доскулюють худобѣ та й людямъ. Осѣнь бувае переважно суха, за що тутейшй фармеры не знають збôже зложувати въ полукôпки, але лише по 10—12 снопôвъ въ купки до горы колосемъ скидають. Першй приморозки зачинають ся около 10 сeптембра т. е. по Усѣкновеню, а земля починае замерзати ажь зъ початкомъ новембра.

9) Тутъ поселилось рускихъ фамилій около 700 до 800.

10) Церква одна коло Gimli е уже докôнчена а коло Venlaw слѣдуючои весны будуть также двѣ докôнченй, а парафіяльного дому ще не ма, бо не ма для кого. Школъ вже маемо чотыри, двѣ въ Pleasant Home а двѣ въ Gimli, а незадовго будуть будувати ще двѣ.

12) Вôльныхъ земель е ще досыть, и хто знае, скôлько ихъ е на сходъ ополнôчный, але що зъ того, коли лѣтомъ черезъ мочары трудно дещо привести, бо то рôвнина, де вода зъ дощу або ще зъ снѣгу зôйшла въ задолины и не маючи куда стѣкати кисне майже до пôвъ лѣта, що ажь передъ св. Петромъ высыхае, а куда вже поселенцѣ засѣли давнѣйше то копають фосы и вода зъ тыхъ мочарôвъ сходить а мочары стають рôлями. Хтобы хотѣвъ купити фарму межи давнѣйшими поселенцями, то треба заплатити за оденъ акръ 5 долярôвъ, а хтобы хотѣвъ купити готову выроблену фарму зъ будинками, то за таку фарму треба заплатити 1[illegible] до 2000 долярôвъ. Тутъ земля дорога.

13) Що до помѣщеня ся ще фамилій то на разѣ не можъ знати, бо зъ причины безмежныхъ лѣсôвъ та густыхъ корчôвъ нѣхто не мае вôдваги вôддалятись въ глубь лѣсôвъ, бо тутъ вже пару фармерôвъ ходили по кôлька день безъ хлѣба лѣсами та ѣли траву такъ якъ боровки. Сесю рѣчь може певно сказати еміґраційный комісарь въ Winnipeg.

14. Конѣ тутъ дорогй, за пару добрыхъ коней треба заплатити 160—200 и бôльше долярôвъ, але вже паровь можна и цѣлину орати, а волы добрй будуть коштувати 100—120 дол., а добра корова буде коштувати 30—45 долярôвъ и бôльше.

15) За плугъ до цѣлины треба дати 20—25 дол., за бороны 8—16 дол., вôзъ 60 до 70 дол., сани 25—30 д., косярка до кошеня сѣна 50—60 дол., жниварка до кошеня и вязаня збôжа 150 дол., млынокъ до чищеня збôжа 30—40 дол. а молотьба то 3 до 4 центы вôдъ бушля.

16) Я мешкаю вже на моѣй фармѣ 6 рокôвъ буде слѣдуючои весны. Прійшовемь зъ жѣнковь и 3-ма дѣтьми и принѣсемь бувъ до Winnipeg ще 41 долярôвъ и разомъ зъ другими вôдѣхавемь зъ Winnipeg до Dauphin на фармы и тамъ бувемь черезъ 6 тыжнѣвъ, почôмъ заплативемь колѣю §13.00 зъ Dauphin назадъ до Winnipeg, и зъ поворотомъ вжемь мавъ лише 5 долярôвъ, але вжемь покупивъ важнѣйшй рѣчи до хаты, хоть хаты ще не було. Потôмъ К. Ґеникъ вôдославъ насъ 8 фамилій на сесю кольонію, де мы першй осѣли на сѣй кольоніи. Зладивемь сяку таку буду зъ осикового галузя, де дѣтемъ и менѣ самому комарѣ очи выѣдали до самои осени, бо не було за що хаты ставити, то я мусѣвъ перше ити на роботу, копати фосы, въ той часъ коло Sealkirk копались великй фосы, де вымучивемь 23 доляры, почôмъ вернувемь до дѣтей, котрй зъ жѣнковь лишивемь въ лѣсѣ, въ будѣ зъ форосту. Потôмъ зладивемь якунебудь хатину и ще до нелѣпленои забравемъ ихъ, бо вже почали брати морозики, що въ будѣ було вже зимно дѣтямъ. Пôзнѣйше жѣнка вылѣпила хату, а я зладивъ зъ землѣ величезный пецъ (де вся фамілія мѣстилась черезъ два роки — верхъ пеца служивъ за лôжко въ часѣ великихъ морозôвъ). На друге лѣто пôшовъ я знов до тыхъ фосôвъ, де заробивемь 80 долярôвъ, зъ котрыхъ купивемь на другу зиму корову, и такъ зъ Божои помочи таланю до сего часу. Теперь вже хвалити Всемогущаго Бога, маю 10 штукъ роговои худобы (9 грубыхъ а одно весняне) и 2 безроги; маю вже декретъ на фарму, 25 курокъ, 2 качки. Поля богато щемь не заоравъ, бо на моѣй фармѣ богато грубого лѣса, що трудно выробляти, а зъ другои причины не було якъ, бо я мушу ити на роботу. Всього поля выробивемь около 5 акрôвъ, але и за те дяковати Богу.

Иванъ Дрогомирецкій.

Pheasant Forks, Assa. Can.

Я ниже пôдписаный сиджу на фармѣ вôддаленои 25 миль, на пôвночь вôдъ Волселей. Волселей лежить на тавншіпъ 17, ранчь 10, а мешкаю на тавншіпъ 20, ранчь 9. Тамтого року зробили насыпъ на тавншіпъ 20, ранчь 8, що мае ити туды лѣнія колѣйова, то буде для насъ лѣпше. Насъ е тутъ 6 Русинôвъ, а того року осѣло на тавншіпъ 23, ранчь 8 и 9, около 40 фамилій, и мы на весну пôдемо до нихъ, бо лѣпше въ купѣ Русинамъ жити. Тыхъ сорокъ фамилій жиють на вôльной земли (безъ лѣса) а есть тамъ ще богато землѣ до засѣданя, (тавншіпъ 22, 23, и 24, ранчь 7, 8 и 9) то сами можете бачити скôлько людей могло-бы ту ще осѣсти.

Кольонія коло Йорктонъ, тавншіпъ 24, 25 и 26 самый лѣсъ.

Въ тавншіпъ 22 и 24 е земля пшенична, суть також и сѣножати.

Климатъ е досить зимный, зато родить ся пшениця, жито, ячмѣнь, овесъ и т. д.

Дерева осикового на будову есть подостаткомъ.

Коня можна купити вôдъ $100 до 130, корову вôдъ $25 до 45, вола вôдъ $60 до 70, плугъ, борону и вôзъ $100, коса и граблѣ $80, сѣвачка $80, серпъ $140.

Я приѣхавъ тутъ 9 лѣтъ тому зъ малыми дѣтьми маючи зъ собою $130; теперь маю пару волôвъ за $150, пару коней за $250, 6 коровъ, 3 телятъ, 13 штукъ свиней, 50 куръ, 6 качокъ и всѣ господарскй знаряды.

Сего року мавемъ зъ 40 акрôвъ 800 бушлѣвъ пшеницѣ зъ 10 акр. 300 бушл. вôвса.

Околиця здорова и весела.

Кольонія нема имена (хочемо ей назвати Lemberg.)

Теодоръ Филиповъ.

(УВАГА: Дивуе насъ, що нашъ народъ не мае бодай тôлько самостôйности, щобы чисто по руски прозывали свои кольонѣ. Чомужь мае бути Lemberg — прецѣнь може бути Львôвъ або Кієвъ або Коломыя або яка инша прозва Богданôвка, Хмельникъ, Чигиринъ, Тарасôвка и т. д.) Ред.

Alvena Sask. Canada.

1. Вôдповѣдь на просьбу въ справѣ кольоніи нашои Fish Creek. У насъ е мѣсто Rosthern вôддалене 12 миль анґельскихъ вôдъ нашои осѣлости, котре за 4 лѣта такъ ся розвинуло що есть 2 банки, 20 шторôвъ, 7 елеваторôвъ, 1 млынъ, 3 косцьолы 1 школа и т. д., але тую землю замешкують Нѣмцѣ а лише нашихъ 70 Галичанъ и земля вже вся забрана и закуплена. А що до Fish Creek то вже сю землю заплатила компанія зъ Нордъ Дакоты по $5.00 за акеръ а продае по $7.00 то теперь буде коштувати 1.120 долярôвъ. Гомстедъ забраный 30 миль вôдъ моеи секціи и въ сусѣдствѣ около мене то ще есть до 10 фармôвъ до спродажя вразъ зъ будинками, такй фармы можь набути вôдъ $1.000 до $1.500. Земля чорна глинкувата добра до управы и збôжа ся родять: Жито озиме, пшениця дуже красна, ячмѣнь, гречка, буракы бараболѣ, горохъ, овесъ и всѣ ярины огородовй. Лѣсôвъ е тутъ пôдостаткомъ, есть осика и трепета а 16 миль вôдъ мене суть сосны и смереки до матеріялу будовляного Сѣножатей також есть пôдостаткомъ и паша здорова для худобы, вода дуже здорова можь ей дôстати вôдъ 10 до 20 стôпъ, а що до овочевыхъ деревъ то такожь ростуть, але ще не родять, бо 4 лѣта тôлько ено якъ мы ту зайшли а що до матеріялу будовляного въ складахъ, то 1.000 фѣтъ 1-ои клясы на суфітъ коштуе 33 доляры, а на стѣны 2-га кляса коштуе 23 доляры.

8. Клімать ту дуже здоровый, зима лагодна, починаесь вôдъ 24. листопада, а кôнчить ся около 24 марця, сѣйба збôжа зачинае ся около 12 цвѣтня. Весною перепадують дощѣ, зрѣдка дощѣ зъ вôдпарками, де збôжа красно доходять до кôнця липня, зачинають ся жнива. Осѣнь есть дуже погôдна и тепла ажь до св. Михаила.

9. Насъ ту е Русинôвъ до 700 родинъ. Церковь доперва окôнчили, школы ще нема. А що до фармерôвъ, то есть ще 30 миль въ вôддаленю вôдъ мене, що може ся и тысяча осадовити на гомстедахъ и компанійныхъ фармахъ. Коло мене на секціи 24, ранджь 2, тавншіпъ 41 найкрасча и дуже весела тая часть землѣ, де переплывае рѣка Саскачеванъ, зъ другои стороны плыве потôкъ Фішкрікъ, якій придае ся до поѣня худобы лѣтомъ. Сѣна и лѣса ту досыть, бо нынѣ вôдставити 1 кордъ дерева до Ростернъ то ся возьме 3—4 доляры.

Біндеръ машина коштуе кешь 150 долярôвъ, ґрасъ машина 55, грабярка 33, сѣячка 80, плугъ до ролѣ зъ 2 полицями и лемешами 27 дол. и т. д.

Околиця есть дуже весела и здорова. Сего року буде ся ту колѣй будувати. Часъ ту приѣхало въ роцѣ 1898 около 13 родинъ, безъ гроша, а теперь маемо по 10 штукъ худобы, конѣ, коровы, колы, всѣ машины господарскй а минувшого року купилисьмо молотѣльню на 7 паръ коней, котра коштуе насъ зъ приставомъ $1.000.00. Ту е вже такй фармеры, що ихъ маетокъ выносить за 4 роки до 3 тысячѣ. Я то пишу правду, а що до дальшихъ информацій, то прошу ся зголосити до мене.

Йосифъ Сикорскій

North Plane. Conn.

Въ 5. ч. „Свободы“ читавъ я неяку вôдповѣдь одного фармера зъ Канады, о тамтейшихъ стосункахъ, котрымъ я не даю вѣры, бомь досыть Канады звидѣвъ. Нашй Русины готовй бъ и на пôвнôчный бѣгунъ, до Бразиліи або и до Сиберіи пôти. Длячого не тамъ, де бôльше людей, де есть на всьо маркетъ, великй мѣста наоколо, и всьо можна заразъ продати.

Пишу тôлько длятого, що хто зъ Русинôвъ хотѣвъ бы купити землѣ, щобъ знавъ, що не тôлько въ Канадѣ и Бразиліи суть фармы але також и въ Спол. Державахъ, где фармеръ за всьо лучшу цѣну достае, що найголовнѣйше.

Отожь спôмну де що о моей фармѣ въ Конн., хотяй по всѣхъ стейтахъ суть донабутя. Моя фарма находить ся въ Middlessex Co. Наоколо суть досить великй мѣста якъ: Hartford, Midletown, Norwich, New London и т. д. Фармы суть за рôжнй цѣны, дорошй и таньшй, лучшй и гôршй, вôдъ $300, до кôлька тысячь; залежить вôдъ того якъ забудована т. е. якй будинки и яка земля, такъ само якъ въ Нюйоркскôмъ стейтѣ або въ Пенсільвеніи, бо всходнй стейты що до землѣ однаковй. Земля мѣсцями камениста и горбкувата, на кождой фармѣ [illegible] въ купѣ и богато лѣса на опалъ та будову, податокъ дуже малый, школы, церкви и склепы дуже близко.

Зъ Нюйорку до мого пляцу коштуе дорога водою вертаный тікетъ $2.25.

Тутъ фармеры трудять ся спродажею молока, ховаємъ худобы, овець, свиней, курей, гусей, качокъ, индикôвъ и т. д.

Зъ Єнкôвъ (Американъ) мало добрыхъ фармерôвъ, бо они ледащо — продають фармы и идуть по фабрикахъ, бо якъ вѣдомо ихъ жѣнки не до працѣ; дуже рѣдко зобачите, щобъ та коли працювала въ огородѣ, доила корову, ба навѣть наганяе свого хлопа прати бѣлизну. Ѣсти варити також не вмѣе, бо по шторахъ можно достати варене и смажене мясо, зупу, кракерсы, готову одѣжь и т. п.

Данілъ Кудлакъ.

Що дальше?

Чого надѣятись майнерамъ?

Минувшои суботы закôнчили ся передъ страйковою комісією въ Филаделфіи, Па. зôзнаня свѣдкôвъ и послѣдна арґументація адвокатôвъ обохъ сторôнъ. Комісія працювала загаломъ 59 днѣвъ, а переслухала 244 юнійныхъ робôтникôвъ, 155 „скебôвъ“, 158 представителѣвъ копаленъ и 9 безсторонныхъ знатокôвъ. Самъ протоколь обнимае 9200 сторôнъ письма.

Такимъ робомъ першій актъ представленя скôнченый, але що буде дальше? Чого надѣяти ся майнерамъ? Якій буде конець комедіи?

Теперь треба ждати терпеливо, доки комісія не прочитае 9200 сторôнъ свого протоколу, заки надуме ся и выдасть засудъ. Пытане лише коли се буде? Чи панове судѣ не скажуть намъ ждати другихъ 59 днѣвъ?...

Цѣкаву промову выголосивъ передъ судомъ президентъ Филаделфія & Редінґъ Колъ Ко., звѣсный Ф. Дж. Беръ.

Сей кровопійця кидавъ ся на всѣ робôтничй юніи, старавъ ся змѣшати ихъ зъ болотомъ а за те медовыми слôвцями величавъ углянй компаніи.

Они е найбôльшими добродѣями робôтникôвъ — говоривъ Беръ — у нихъ живе ся майнерамъ, немовь у Бога за печею...

Въ оборонѣ тростôвъ сказавъ Беръ, що цѣлый край и суспôльнôсть мають зъ нихъ величезный хосенъ, а одинокимъ шкôднымъ тростомъ, то Юнія майнерôвъ, котра мае величезну власть, а отвѣчальности и капіталу дасть Бôгъ. Майнерскй юніи, се ватага анархістôвъ, се тй розбишаки, котрй выкликали недостачу угля, се жерело всего лиха, Богомъ и людьми проклята орґанізація... — Очевидно допекла ему юнія до живого. — Що до платнѣ майнерôвъ, то представитель тросту, заявивъ що она дуже высока, але вôнъ зъ „доброго серця“ жертвуе 5 процентову пôдвышку, залежну одначе вôдъ цѣны угля въ Нюйорку и на ґелдѣ майнерскихъ продуктôвъ.

Такъ говоривъ Беръ цѣлыхъ 5 и пôвъ годинъ и тяжко уявити собѣ щось бôльше безличного.

По нѣмъ забравъ голосъ адвокатъ, п. Даравъ въ оборонѣ майнерскои юніи.

Нѣкчемний „справоздаѣ“.

Въ имя справедливости и въ оборонѣ моеи чести мушу просити редакцію »Свободы« о помѣщене понизшого обясненя.

Въ газетцѣ »Правда« въ выданю зъ дня 1. януара 1903 р. було помѣщене „Заявленіе“ пôдписане Харитиною Фецяшко при свѣдку Арсеній Патрошу, обое зъ Карнеґи, Па. въ котрôмъ представлено мене яко диpуна и безъ милосердія чоловѣка. Отже публично заявляемо я, вдова и свѣдки, що ту дописъ чи „заявленіе“ сфабрикувавъ въ непогамованôй своей встеклости бувшій рускій дякъ а теперь словеньско-мадярскій канторъ Василь Тилявскій зъ Питсбурга. Щобы доказати всѣмъ интересуючимъ ся, що се правда, пôшовъ я зъ 3. свѣдками до вдовы Харитины Фецяшко, перечитавъ ей то „заявленіе“ такъ якъ оно було выдруковано въ газетцѣ и поставивъ ей такй пытаня:

1. Чи то, що е Вамъ ту перечитане, Вы самй посилали до тои газеты?

Ничь нѣколи не посилаламь, бо не знаю нѣ писати нѣ читати.

2. Може вы просили кого, щобы написавъ и пôславъ въ Вашôмъ имени?

Нѣкого о то не просиламь.

3. Може хто самъ прийшовъ до Васъ, Вы [illegible] не кликали, тай розпытувавъ ся Васъ?

Ту такій нѣхто не ходивъ, лишь Тилявскій той, що перше бувъ дякомъ въ Питсбургу.

4. Чи вôнъ самъ прийшовъ чи ще зъ кимъ?

Самъ прийшовъ а потôмъ закликавъ Емил. Шпака.

5. О що вôнъ пытавъ ся Васъ?

Казавъ, що до него писавъ той, що мае ту ґазету, зъ Ню-Йорку, що отець хочуть его скаржити, то вôнъ мусить знати, чи то я отцьови платила за похоронъ мого мужа (се крутарство, бо я заскаржививъ редактора »Правды« за що иншого, передъ скаргою того „заявленія“ еще не було). Я сказала, щомь сама заплатила а вôнъ щось си писавъ.

6. Чи Вы му розповѣли всьо такъ якъ мы згодились чи такъ якъ вôнъ ту описавъ?

Такъ якъ межи нами була бесѣда.

7. Чи знали Вы, на що вôнъ то всьо пише?

Та де бымь знала.

8. А якъ бысьте були знали, що вôнъ то перекрутить, обчернить двохъ людей и напише до газеты, що быосьте були зъ нимъ зробили?

Булабымь ему сказала: скадись ми чоловѣче прийшовъ, тады ми виходь.

Таке есть зôзнане вдовы.

Посвѣдчаемо нашимъ пôдписомъ, що таке зôзнане зложила въ нашôй присутности Харитина Фецяшко.

Карнеґи, Па. дня 4 фебруара 1903.

Иванъ Тарбай,
Петро Щерба II.,
Стефанъ Серединьскій.

Я низше пôдписаный Арсеній Патрошь, секретарь брацтва св. Петра и Павла въ Карнеґи заявляю, що то, що написано було въ газетѣ »Правда« зъ дня 1. януара въ заявленію въ имени Харитины Фецяшко есть описано фальшиво, перекручено и не такъ якъ я и вдова Василю Тилявскому зъ Питсбурга оповѣдали. Той господинъ добрехавъ и перебрехавъ, бо такъ му треба було.

Карнеґи, Па. 4 фебруара 1903.
Арсеній Патрошь.

Таку то циганьску правду подають до москвофульскои »Правды« еѣ нѣкчемний „справоздаѣ.“

Для поясненя додамъ всему рускому загалови, що я нѣколи, передъ нѣкимъ не говоривъ, що менѣ за похоронъ заплатила компанія, а не вдова; заявляю, що на похоронъ були запрошенй два священики председателемъ брацтва п. Емил. Шпакомъ, що брацтво всѣмъ ся интересовало а вдова жадными приготовленями не занимала ся; заявляю, що вдова зложила на мои руки $65.00, але не для мене самого, але для обохъ священикôвъ, що були чинными пôдчасъ похорону вôдъ г. 10 до 1 по полудни, для дяка и за свѣтло церковне; та що я вôдобравъ ту суму лишь пôдъ тымъ условіемъ, що пенсильванійска компанія зверне вдовѣ всѣ кошта похоронй, о чѣмъ передъ тымъ вже мала бути бесѣда межи вдовою а представителемъ компаніи.

Чоловѣчина, що сфабрикувавъ то „заявленіе“, господинъ Василь Тилявскій черезъ 3 роки свого дякôвства похоронивъ зô мною 158 старыхъ и малыхъ и дуже добре знае, яку то мы таксу побирали за нашу чинность. Єсли той чоловѣкъ хоть трохи честный, повинень теперь всѣмъ показати, въ котрôмъ выпадку я показавъ ся деруномъ и немилосерднымъ. Я натомѣсть змушеный есьмъ пôднести фактъ, що власне той В. Тилявскій закидавъ менѣ, що за мало побираю за похороны и научавъ, якъ и кôлько треба рахувати (прим, похоронъ пок. А. Ф., ему дячкови пôдвысшено таксу вôдъ дитинячихъ погребôвъ). И для того, що я злый бізнесѣста, я не бувъ ему на руку. Для того позакладавъ на мене тайно сѣти, щобъ позбути ся мене. Неповело ся, зганьбивъ ся, опôдливъ ся, але за то знайшовъ собѣ знаменитого. партнера въ особѣ теперѣшного его наставника, що „бдить“ о свою и его кишеню знаменито. Дай Вамъ Боже вытримати!

При тôй нагодѣ мушу поставити ось таке пытане: чи вѣдомо теперь всѣмъ тымъ, що дивувались, для чого не вôдповѣдавъ я на безличнй и частй напады на мене въ орґанѣ духовного управленя общества р. бр.

Я не вѣдповѣдавъ и не буду нѣколи вôдповѣдати, бо то всьо була ложь, самй перекрученй або змѣненй факты. А чомужь то була ложь? Бо кромѣ однои брехнѣ всьо проче, що було друковане, було подане тымъ В. Тилявскимъ. Ся причина выстарчить. Сей чоловѣкъ потрафить тогды правду сказати, якь ся забуде. Зъ злости, що ему не удали ся его юдинй пляны, зъ помсты, що не я, але парохіяне выгнали и позбавили го дякôвства, въ [illegible]есячою встеклостію кидае ся не лишь на мене, [illegible] всѣхъ чесныхъ парохіянъ. Такому чоловѣкови [illegible]дповѣдати менѣ не вольно.

М. [illegible]ефановичъ,
[illegible] священикъ.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе;

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованômъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не приниМаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т. п. були надрукованѣ въ „Свободѣ" въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

Дописи.

Джерси сіти, Н. Дз.

Першій баль молодечого руского клюбу пôдъ назв. „Чотырохъ Михайловъ" вôдбувъ ся дня 24. сѣчня б. р. въ якъ найлучшôмъ порядку. На ту забаву прибули: тов. Зоря зъ Нюйорку, бр. св. Петра и Павла и сестр. бр. св. Ольгы.

Галя була прекрасно убрана, и хотяй тôлько до 12 год. въ ночи забава тревала, то гостѣ чули ся цѣлкомъ задоволенѝ, а такъ само и нашѝ молодѝ „козаки", бо чистого доходу прійшло до касы 85 дол. 38 ц. — Мило було и намъ дивити ся, що хлопцѣ, хоть першій разъ, а такъ порядно а зручно провадили цѣлу забаву. На балю були присутнѝ всѣ порядни рускѝ дѣвчата и жены. Предсѣдатель клюбу Андрей Сандовичь горячими словами привитавъ братство и прочихъ гостей въ той способъ, що представивъ имъ цѣкавыхъ Чотырохъ Михайловъ а то: Мих. Калѣщака, Мих. Келичаву, Мих. Бережняка и Мих. Репку, котрѝ вели передъ въ маршу.

На те вôдповѣвъ предсѣд. тов. Зорѣ А. Корпанъ зъ жаромъ, щобы молоденькій клюбъ рускій розвивавъ ся скоро и успѣшно, бо въ патріотичнôй молодежи лежить будучность Руси Американьскои.

Опôсля Д. Голодъ въ имени бр. П. и П. яко секретарь высказавъ радôсть а заразомъ и здивоване що молодѝ хлопцѣ самѝ — безъ нѝчіеѣ помочи зъорґанізовали ся разомъ тай чуючи ся тутъ на чужинѣ щирыми Русинами потрафили навѣть старшихъ такъ заинтересовати, що неодѣнъ вôджаловавбы и больш жертву, кобы лишь молодежь прийняла его въ свои ряды.

На балю бувъ присутный також и нашъ душпастырь о. Н. Пôдгорецкій, котрый живо интересуе ся розвоемъ нашого клюбу.

На томъ балю не бракували також и славного недавного бартендра и „репортера" вôдъ нюйорскои „Неправды" гна. Гр. О. Гижи, котрый якъ сова ходивъ по кутахъ и тяжко травивъ, бо жадна дѣвчина не хотѣла зъ нимъ пôти до танцю и добре ему за те. Котюзѣ по заслузѣ.

Не памятаю подôбного руского балю, щобы такъ порядно и спокôйно забавляли ся гостѣ.

При той способности зъ порученя всѣхъ „Чотырохъ Михайловъ" и цѣлого нашого козацкого клюбу перестерѣгаю послѣдный разъ непрошеныхъ „цареславныхъ перекôнчиковъ" вôдъ „Неправды" такъ джерсисіцкихъ якъ и нюйорскихъ, щобы не важили ся больше пхати свого рыла до нашого проса, бо готовѝ колись жаловати свого нерозважного кроку, але вже буде за пôзно.

Членъ клюбу.

Зъ Нюйорку.

Чи есть кому лѣпше въ Америцѣ якъ намъ Русинамъ, въ Ню-Йорку? Я думаю, що нѣ! Нееденъ бы собѣ думавъ, що задобрость така у насъ?! Отожъ я хочу розказати; мы належимо до Джерзисітской парафіи, тамъ ходимо до церкви, тамъ платимо колекту и тамтой священикъ завсе есть намъ къ услугамъ, коли нащо потрѣбно. Такъ само и того року мали въ означеный день до насъ прибути по колядѣ, але же були перешкодженѝ погребомъ О. Бончевского въ Ансоніи, то ся спôзнили, тымъ часомъ перекôнчики москалики, члены Общества Рускихъ братствъ" вскочили до насъ зъ того, взяли свого батюшку бородатого и гайда першій разъ по колядѣ ширити свою цареславну идею бо нѣбы всьо ровно одѣнъ народъ и батюшка царь и щобъ показати свою ласкавôсть, же они лѣпше можуть, якъ нашѣ, бо хто ишовъ хрестъ цѣлувати, тому дасть повне кропило воды межи очи а коляды жадной не бере. Чижь се не ласкавость? Знову потомъ знаный всѣмъ зъ торговли образами монахъ? Макарій такожь ходивъ по колядѣ, но але вже его знаемо, зъ его дѣяльности давнѣйше, воду мавъ свою въ збаночку привязану якъ торбинку и кропильце въ нѣй, пришовъ до гавзу, бо треба образы посвятити; по посвяченю, та може бысте що офѣрували? Жены не имали що сказати, то дали 5 або 10 цт, щобъ позбути ся зъ гавзу, а о. Пôдгорецкій зайшли по колядѣ найпôзнѣйше, на котрого сме чекали; але по всѣхъ гавзахъ не ходили де бувъ цареславный батюшка, тамъ нашъ священикъ не пôшли, хиба же не знали, про тое можливе, що ся дали и такихъ людей, котрѝ чекали то най будуть ласкави пребачити. Теперь вже всѣмъ знано же цѣла редакція „Правды" и члены „Общества русскихъ братствъ" не тôлько же самѝ перейшли на цареславіе, але еще порядныхъ людей баламутять а навѣть дѣвчатъ затягають до бр. св. Варвары и вôдтягають вôдъ парафіи джерзисітской а перетягають до цареславнои въ Нюйорку.

Теперь самѣ читателѣ осудьте чижь тяжко намъ Русинамъ въ Ню-Йорку не добре дѣе ся!?

Русинъ — не москаль.

Оголошене мітингу.

Въ недѣлю дня 22. февр. б. р. о годинѣ 3. по полудни вôдбуде ся въ Елизабетъ, Н. Дз. 39. Washington, Ave. мѣсячный мітингъ братства св. Петра и Павла, (філія джерсисітскои) и будуть ся приймати новыхъ членôвъ до братства **безъ вступного.**

Такожь буде ся записовати новыхъ членôвъ до Р. Н. Союза.

Мих. Пецъ, предсѣд. В. Явилякъ, секр.

Исторія москальофільства въ Америцѣ.

(Дальше.)

„Ученіе" „Правды."

Въ краю москальофілы, якъ ще живъ о. Наумовичь, а и другѝ щирѣйшѝ до народу москальофілы, москальофільскѝ письма подавали досыть религійного корму для народу. »Наука«, яку выдававъ о. Наумовичь, мѣстила часто удатнѝ науки для народу. Та коли вôнъ кинувъ ся на „религійне політиковане", а вконци и до царославія, религійна струя у москальофілôвъ бе чимъ разъ слабше, а вже хиба найслабше въ Америцѣ, якъ бачимо на ґазетцѣ »Правдѣ«.

Найперше титулъ: Правда. Яка: Правда? Чи религійна? Чи наукова? Чи може така звычайна, москальофільска? Перша не може бути: бо и дежь она? Чи въ той слабôй теольоґічнôй росправѣ о. Обушкевича „О Вѣрѣ"? Чи въ тыхъ нападахъ на всякій народный рухъ, котрый проявивъ ся въ зъѣздахъ въ Гарисбурґу и зъѣздѣ делеґатôвъ „Союза" въ Джерзі Сіті? Чи въ нападахъ на священикôвъ, котрѝ after all таки суть „солею земли" на американьскôй Руси?

Дежь та премудрôсть христіяньска основана на законѣ божôмъ", якои мала вчити »Правда«, якъ заповѣла въ своимъ першôмъ числѣ?

Чи е тамъ хочь одна статья, хоть одинъ стихъ, котрый бы вказувавъ, що люди, котрѝ выдають „Правду", „творять справедливôсть, люблять милосерде, и ходять покôрно о Бозѣ", якъ мовить пророкъ?

Чи е тамъ въ той „Правдѣ" хочь одинъ правдивый, до серця промовляючій знакъ того, що мы называемо христіяньскою религіею?

Єсли есть, то мусимо признати, що той знакъ не выйшовъ вôдъ о. Обушкевича, а съ простого люду, котрый хочь темный, потрафивъ лѣпше у той ґазетцѣ свѣдоцтво дати свого почутя религійного, якъ самъ о. Обушкевичь. Сей людъ, якъ и повсюды, жажде правды. Лихо лишь въ томъ, що ему здавалось, що вôнъ вже знайшовъ еѣ **въ самôмъ титулѣ**, а о больше вже не дб

Сей людъ тѣшить ся якъ дитина: Вôнъ мае „Правду", нѣхто не мае, тôлько вôнъ.

А „Правда" та, така сама, яку его батьки мали, така сама, якъ въ „Обществѣ М. Качковского", а котра мѣстить ся въ чотырохъ словахъ:

„Моли ся, учи ся, труди ся, трезви ся".

Бѣдный! Тричи бѣдный той нарôдъ! Єму здае ся, що въ тыхъ словахъ мѣстить ся вся христіяньска религія! Якъ же далекій вôнъ вôдъ розумѣня правды религійнои, тай самои религіи! Вôнъ не знае, що тѝ чотыри слова, „моли ся, учи ся, труди ся, трезви ся" може такъ само вызнавати найбôльшій самолюбъ на свѣтѣ, котрый може думати собѣ, що мае „молити ся учити ся, трудити ся, трезвити ся" тôлько для **самого себе**, не вважаючи цѣлкомъ на свого брата, на свого ближного!

О! якже непомѣрно высше розумѣли религію навѣть азійскѝ погане, съ котрыхъ одинъ такъ учить:

„Правда есть богацтво, а жите правды есть щасливостію...

....

Тѣла розпадуть ся на порохъ, але правда мысли, котра замешкуе тѣло, якъ душа, нѣколи не буде знищена.

....

Ты можешь зробити свою душу безсмертною наповняючи еи правдою. Задля того стань якъ сосудъ здôбный приняти амброзію (дорогій напôй) слôвъ Учителя. Очисти себе вôдъ грѣхôвъ и освяти свое жите. Нема другого способу дôпняти „Правды".

Учись розрôжняти твое „Я" вôдъ „Правды". „Я" е причиною самолюбства, и жереломъ грѣху; правда не тримаеся свого „Я", она е загальна, и веде до справедливости и праведности.

Коли не можемо мѣрити религіи ґазетки „Правды" (и о. Обушкевича, спôвредактора „Правды") мѣркою религіи поганьскои, то тымъ менче можемо мѣрити мѣрою христіяньскои религіи. Москальофільскѝ редакторы „Правды" очевидно хотѣли въ короткихъ словахъ выповѣсти все, въ що они вѣрують. А що вѣра ихъ по правдѣ слаба, то они мусѣли еи **пожичати** тамъ, де вѣру знаменито вмѣють натягати до своихъ земскихъ цѣлей, а то у „Общества М. Качковского".

Чомужь они не удали ся до Апостолôвъ, чомуони не вдали ся до нашого Спасителя, Исуса Христа? Чи може думали, що Христосъ ихъ не прійме?

Певне Исусъ Христосъ бувъ далекій для нихъ. Чомужь бувъ далекій? Прецѣнь Христосъ такій близькій для кождого! Прецѣнь Христосъ кождого приймае, хто тôлько по правдѣ захоче „воды плывучои въ жите вѣчне".

Тамъ у Апостолôвъ, тамъ у Христа були бы знайшли також коротку, а повну правды науку, якъ: „весь законъ въ однôмъ словѣ сповняе ся: люби ближнього своего" (къ Гал. гл. 4.), або: шукайте перше царства божого, а все проче додасть ся вамъ.

А и самъ о. Обушкевичь мôгъ бувъ для себе знайти прекрасну науку, яку Исусъ Христосъ давъ богатому молодцеви, сказавши до него:

„Одного тобѣ не достае, иди, що маешь продай, и роздай убогимъ, а мати будешь скарбъ на небѣ, и прійди, тай иди слѣдомъ за мною, взявши хрестъ".

Мы не маемо тутъ мѣсця на докладный розбôръ слôвъ газетки „Правды": моли ся. учи ся, труди ся, трезви ся. Одно ще тôлько можемо тутъ замѣтити, що редакторы „Правды" не здали собѣ ясно справы зъ тыхъ слôвъ, якъ видно зъ того, що не показують людямъ, якъ и до кого мають молити ся, якъ и чого мають учити ся, якъ и коло чого мають трудити ся, тай якои тверезости мають тримати ся. Тѝ слова выписала „Правда" **нещиро**, такъ нещиро, що можна сподѣватись, що анѣ еѣ редакторы не выповняють жадного зъ тыхъ „приказаній"

Якъ правда религійна не руководила редакторами „Правды" тогды, коли они шукали за вôдповѣднымъ высловомъ для религіи нашого Спасителя, такъ тежь не руководила ними тогды, коли они брались до писань, на темы вѣры, правды, любови ближнього и т. д. Можливо, що якась религія була имъ за провôдницю въ писаню тыхъ ихъ статей, але то не була религія анѣ вѣра Христова. Религія Христова то взнесла наука о Бозѣ Отцю, о блаженьствѣ божихъ сынôвъ, о царствѣ божôмъ, о вôдпущеню грѣхôвъ грѣшникамъ, котрѝ „много полюбили", е вѣра Христова то вѣра простыхъ, поединчихъ людей, котрѝ стали подôбными до малыхъ дѣтей задля царства небесного. Духъ Исуса Христа — то духъ самого „вѣчного житя", духъ самои „безсмертности", а духъ „Правды" — то подвôйный духъ, перше, се духъ вузкого, галицкого обрядовства, а друге, се духъ тайнои злобы, дикого гнѣву, безпримѣрнои зарозумѣлости. Єсли до якои религіи той духъ найблизшій, то до религіи Армузда и Аримана, котра, якъ звѣсно, ставить доброму и злоку богови, однакову свѣчку.

Та скаже хто: можливо, що тѝ люде помылили ся пишучи о религіи, та они чей не суть такѝ вже послѣднѝ дураки, шобы нѣчого доброго не потрафили написати. Прецѣжь тамъ мѣжь ними есть о. Обушкевичь! Тожь власне и есть! Мы признаемо, що о. Обушкевичь е спôвредакторомъ ихъ ґазетки, та о. Обушкевичь причиняе ся тôлько до завершеня цѣлого ихъ безголовя. Наведемо тôлько одинъ уступъ, котрый певно походить зъ пôдъ пера о. Обушкевича:

„розмышляючи надъ жизнею человѣка приходить къ заключеню, що для каждого человѣка въ житю его духовного розвитія сохранити чувство человѣческого отношенія къ людямъ правду представленія необходимою е вѣра .... вѣра то капиталъ духовнôй природы, которымъ душа сохраняе ся и обеспечае ся отъ дѣйствованія всякихъ чинныхъ формъ, псуючихъ незамѣтне просто, слабе чуство" (Правда ч. 12).

Се есть клясичне. Тôлько галицко-„рускій" москальофілъ, котрого цѣла душа есть якъ закаламучена болотниста вода може щось подôбного написати! Отто есть „правда" — але тымъ разомъ, не тôлько религійна (въ розумѣню москальофіля), але и наукова! Такъ выглядае самъ вершокъ москальофільского розумѣня свѣта, божои правды. и москальофільскои науки! Такъ выглядае та „гора Синай" премудрости христіяньскои опертои на законѣ божôмъ"! Чижь иньшои не було? Чи „христіяньска премудрôсть" мусить бути такъ баламутна? Дуже зле стояло бы христіяньство, коли бы така „премудрость" була чимсь наймудрѣйшимъ въ христіяньскôй церкви. Дуже невôдрадно представляла бы ся та церковь, коли бы въ такôмъ „мудрôмъ" стилю до своихъ вѣрныхъ промовляла.

Але на щасте такъ не есть. Церковь христіяньска мае ще иншу мову. Яка та мова, можуть читателѣ переконати ся перечитавши сей малесенькій уступчикъ одного зъ великихъ христіяньскихъ учителей, котрый такъ пише о тôй самѣ вѣрѣ:

„Богъ пробувае зъ чоловѣкомъ поединчимъ, объявлке себе покôрному, дае розумѣне малымъ дѣтямъ, удѣляе понимане чистымъ умамъ ....
.... Людскій розумъ есть слабый и може бути зведеный, та правдива вѣра не може бути зведена.

Наведемо и сю правдиву перлу правдиво христіяньскои мовы:

Най Мойсей не говорить до мене, анѣ жаденъ зъ пророкôвъ, але радше Ты промовь до мене, Боже, Ты, котрый даешь вдохновене и просвѣчене усѣмъ пророкамъ; бо Ты самъ безъ нихъ можешь мене цѣлковито поучити, а они безъ Тебе не можуть нѣчого!.

Дѣйсно, що не можуть нѣчого! Чижь не видимо сего ажь надто ясно на москальофільскôй ґазетѣ „Правда" и на о. Обушкевичу!

Єще лѣпше побачимо се, коли зъ убоча вершкôвъ москальофільскихъ мудровань зôйдемо трошки нисше, и почуемо вôдъ нихъ плыткѝ розумованя на тематъ едности Русинôвъ и Москалѣвъ, и на тематъ фонетики.

Першій коникъ, на котрôмъ ѣздять москальофілы, а то проповѣдуване едности Русинôвъ и Москалѣвъ, поминувши се, що такои едности Русинôвъ и Москалѣвъ нема, въ Америцѣ не може мати навѣть слабенькои надѣѣ не то до житя ... а до дыханя. Прецѣжь тутъ е свобôдный край, прецѣжь ту нема московского кнута, котрый бы Русинôвъ мôгъ загнати до московскои „кошары"! Друге: Росія вôдъ Америки далеко, и мало есть дурнѣвъ навѣть зъ помежи Русинôвъ, котрѝ бы въ анґлійскôмъ краю хотѣли робити ся Москалями на загубу своихъ власныхъ душъ: Проте: Въ Америцѣ нема жадныхъ панôвъ москальофілôвъ, а всѣ москальофілы, якѝ суть, хлопами, не выключаючи навѣть о. Обушкевича, якъ мы то доказали вже высше. Дежь се могло бы бути можливе, щобы хлопъ свою руску бесѣду промѣнявъ на московску, дежь се можливе, щобы хлопъ, той добрый рускій хлопъ мôгъ бы спроневѣрити ся такъ собѣ самому!

Въ краю стосунки иншѝ: Тамъ гнетуть Русинôвъ Поляки, тамъ близько Росія, тамъ москальофілы мають бодай „кусъ" якоись интеліґенціи, котра вже силою свого бôльшого розуму могла обаламутити декого зъ найтемнѣйшихъ, Але не тутъ! Але не тутъ, де и найтемнѣйшѝ мають нагоду зъ часомъ вытверезѣти изъ москальофільского дуру!

Другій коникъ, на якôмъ ѣздить „Правда", а котрый. здае ся, довгій ще часъ буде товчи ся по американьскôй Руси, есть фонетика. „Правда" доходить до того, що выразьно заказуе читати фонетичнѝ книжкѝ. Такій заказъ е просто безлауздый, и може довести тôлько до того, що нарôдъ жадныхъ рускихъ книжокъ, котрѝ теперъ друкують ся не буде читати, а тымъ самымъ буде вôдведеный на бôкъ вôдъ всеи поступовои, и правдиво народнои струѣ, яка найшла собѣ мѣсце въ фонетичныхъ книжкахъ.

„Правда" вчить Русинôвъ зъ завзятемъ, гôднымъ лѣпшои справы любити азбуку. Чи то весь патріотизмъ „Правды"? Чи понадъ азбуку руску нема вже для Русина нѣчого? О! нѣ! Понадъ азбукою, понадъ кирилицею простирае ся широкій божій свѣтъ, свѣтъ промыслу, свѣтъ ремеселъ, свѣтъ науки, свѣтъ письменьства, свѣтъ штуки та свѣтъ публичнои дѣяльности. Для „Правды" той свѣтъ не истнуе. Она волѣла бы, абы Русинъ бувъ все лебромъ и тримавъ, якъ дурный дверѣ, три непотрѣбнѝ буквы ъ, ы, ѣ, якъ щобъ здобувъ собѣ силою своею и своеи працѣ той свѣтъ и заживъ въ нѣмъ щасливо.

Ось до чого провадить „Правда" и еи „ученіе". Ось до чого хочуть запровадити нарôдъ рускій усѣ москальофілы! „Лебрами есьте вы, родичѣ, най зôстануть лебрами и вашѣ дѣти," каже „Правда". „Васъ „здомповали" въ Америцѣ Американцѣ, най ще здомпують. и то на самъ спôдъ, и вашихъ дѣтей". „Вы остали на долахъ, най останутъ на тыхъ долахъ и вашѝ дѣти".

„Такое то ученіе „Правды,"!

И для чого они такъ вчать? Задля дурнои москальофільскои захотѣнки переробити Русинôвъ на московске копыто! Задля глупои охоты стати москальофілами!

Такъ и треба такъ и мусить бути. Рускій нарôдъ мусить остати на „долахъ" тогды коли вôдрече ся своеи рускои душѣ, свого руского нороду и своеи рускои мовы.

Часъ остатный всѣмъ опамятати ся, часъ остатный выйти зъ тои москальофільскои дурѣйки!

Хто не выйде, буде покараный кождый одинъ. Єслижь бы стало ся, що цѣлый рускій нородъ давъ бы замотыличити ся москальофіламъ, тогды цѣлый, якъ е, зôстане покараный. Богъ не може хотѣти, абы такій истнувавъ, що свое власне гнѣздо каляе, Богъ не може позволити истновати такому народови, котрый **плодить самыхъ** зрадникôвъ!

(Дальше буде.)

Справы „Союза".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 819 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. касіера..................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ..............Priceburg, Pa.
Мих. Пачута..............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь..............McKeesport, Pa.
Андрей Добошь.............Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ...............Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Нил. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Пôдгорецкій, box 81, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Вступайте до „Союза".

Кождый членъ платить на мѣсяць только 70 центôвъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете 600 доляровъ посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза": Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рôкъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко больше якъ въ котрôй небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза". Памятайте, що вы Русины!

Просимо

Вп. секретарôвъ „Союза", щобы подавали точнй адресы нововступившихъ дорослыхъ членôвъ „Союза", записаныхъ на цѣле посмертне сейчасъ до редакціи „Свободы". Такъ само просимо подавати намъ якъ найточнѣйше всякй змѣны адресôвъ членôвъ „Союза", спис членôвъ суспендованыхъ, выступившихъ, вымазаныхъ, вôдъѣхавшихъ до краю и умершихъ.

Редакція „Свободы".

Прошу уважати!

Всѣ, котрй потребують календарѣвъ Р. Н. Союза, нехай пишуть по нихъ не до редакціи „Свободы," але на адресу головного секретаря Союза.

Mr. S. Yadlowski,
Box 76 Jersey City, N. J.

Редакція.

Рухъ
въ вôдділахъ Р. Н. С.

Важне.

Братство св. Василія Вел. въ Priceburg, Pa. буде принимати новыхъ членôвъ до братства и до „Союза") черезъ мѣсяць: лютый за знижену цѣну, т. е. $3.00. Русины вступайте до рускихъ братствъ и до „Р. Н. Союза", бо то найлѣпша орґанізація и найтаньша асекурація.

Андрей Гальчакъ, предсѣдатель, Юрко Фазатъ секретарь.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Домъ Еміґраційный въ Америцѣ"** и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 140 Essex Str. JERSEY CITY, N. J.

— **Новый** способъ ошукни вынайшовъ въ Ню-Йорку якійсь В. Форлонґъ. При улици Волъ, въ домѣ пôдъ ч. 82. мавъ вôнъ бюро посередництва для тыхъ, котрй бажають найти собѣ богату жену або мужа. Розумѣе ся, що такихъ жениховъ и вôдданиць е богато и Форлонґъ робивъ зъ ними добрый „бізнесъ". Ось примѣръ: Передъ двома мѣсяцями оповѣстивъ въ часописяхъ, будьто-бы одна богата дама бажала для уреґульованя спадщины вôддати ся за гарного мущину, котрый по роцѣ супружеского житя схотѣвбы розвести ся зъ нею за цѣну 20. тысячѣвъ доляровъ. До двохъ тыжнѣвъ зголосило ся 5000 дураковъ, а що кождый зъ нихъ приславъ у листѣ 2 доляри, то проворный „гумбуґеръ" зôбравъ вôдъ нихъ 10 тысячѣвъ доляровъ. Чи недобрый бізнесъ?

Стало ся одначе такъ, що на дняхъ дôзнала ся о всѣмъ ню-йорска поліція и увязнила ошуканця.

— **Показавъ** штучку!.. Зъ Дебрецина, на Угорщинѣ, доносять: Въ однôмъ шинку показувавъ захожій комедіянтъ всѣлякй штуки, а побачивши мѣжь цѣкавыми богатого селянина, попросивъ его до сусѣдnoи кôмнаты, щобъ сей мôгъ опосля передъ всѣми посвѣдчити, що комедіянтъ не пускае людямъ тумана. Селянинъ радо на се згодивъ ся и пôшовъ разомъ зъ комедіянтомъ до другои кôмнаты. Коли оба звôдтамъ не выходили, заглянули нетерпеливй зрѣтелѣ и побачили селянина успленого до смерти хльороформомъ, якого лѣкарѣ уживають при операціяхъ щобъ оперованый не чувъ болю, а за комедіянтомъ анѣ слѣду... Утѣкъ, та не забувъ при тôмъ забрати селяниновий дорогій годинникъ и добре набиту мошонку.

— **Передъ** судомъ велико-присяглыхъ (ґренджюрѣ) въ Чікаґо, Ил. розпочавъ ся процесъ противъ 45 угляныхъ компаній и великихъ торговельникôвъ угля, обжалованыхъ за комбінаціи, якй мають на цѣли пôдвышку цѣны твердого угля. Отъ-же беруть ся до нихъ.

— **Посля** урядового справозданя, працюе въ розличныхъ департаментахъ державныхъ у Вашинґтонѣ 7.500 женщинъ. Деякй зъ нихъ е навѣть высшими урядниками, якъ инспекторами, касіерами, директорами и т. п.

— **Въ** мѣстѣ Гесіякъ-Во, въ Китаю, запавъ ся оногды величезный, недавно побудованый товаровый дôмъ. наслѣдкомъ чого около 100 особъ втратило жите. Причина катастрофы незвѣсна.

— **Могутного** сторожа для обороны берегôвъ Сп. Державъ вôддято недавно въ арсеналѣ Вотревлайтъ. Є нимъ величезна гармата, котра мае горло широке на 16 цалѣвъ, зъѣсть на оденъ разъ 640 фунтôвъ бездымного пороху, а выкине зъ себе кулю, що важить 2400 фунтôвъ. Такій сторожъ, то гей....

— **Паровый** котелъ експльодувавъ оногды въ зелѣзнôй гутѣ Тенерса въ Билстонъ Стейфордъ, въ Анґліи, и убивъ 5. а смертельно покалѣчивъ 20-охъ робôтниковъ. Сила експльозіи была такъ велика, що знищила цѣлый фабричный будинокъ и ушкодила всѣ сусѣднй домы.

— **На** Джесупъ, Па. застрѣливъ ся недавно тамошный почтарь, Джанъ Р. Ивенсъ. Причиною самоубійства, якъ теперь показуе ся, была сварка зъ жѣнкою.

— **Половина** села Гаральтовцѣвъ шаришского комітату, на Угорщинѣ, упала жертвою пожежѣ. Згорѣло такожь кôлька штукъ худобы, всѣ засѣбы збôжа и знаряды господарскй Шкода дуже велика. Причиною пожежѣ была необережностъ.

— **Мотормена** електричного трамваю (стріткары), О. Мейдена, котрый минувшого лѣта наѣхавъ на повôзъ президента Рузвелта и розбивъ его, засудивъ судъ присяглыхъ въ Пітсфилдъ, Мас. на 6. мѣсяцѣвъ вязницѣ и 500 доляровъ грошевои кары. Якъ звѣсно, президентъ Рузвелтъ бувъ у тôй катастрофѣ небезпечно покалѣченый, а его сторожъ, тайный детективъ Крайґъ, погибъ на мѣсци.

Кондуктора трамваю, Келія, увôльнивъ судъ вôдъ вины и кары.

— **Найстарша** вѣкомъ женщина въ Канадѣ, Мері Майлсъ, котра числила 115 лѣтъ, померла 3. с. м. въ Стретфордъ, Онт. Покôйна была веселою и здоровою до послѣдноп хвилѣ житя.

— **Грецке** правительство намѣряе глядати за фльотою Ксеркса, затопленою коло Саляміны въ часѣ вôйны Перзôвъ зъ греками передъ 2203 лѣтами. Въ тôй цѣли звернено ся до одного инжінера, що вынайшовъ приладъ, при котрого помочи можна зъ корабля оглядати цѣле дно морске а навѣтъ робити фотоґрафічнй знимки.

— **Зъ** рукъ своеи жены погибъ оногды въ Гейзлтонъ, Па. робôтникъ Чарлесъ Рэпердъ. Пôдчасъ сварки жена выняла зô столика револьверъ и однымъ влучнымъ выстрѣломъ выправила мужа на другій свѣтъ. Убійницю увязнено.

— **Скаженый** песъ покусавъ на подвôрю касарнѣ 41-го полка артилеріи въ Станиславовѣ (Галичина) трехъ офіцирôвъ. Покусаныхъ вôдставлено до пастерôвского заведеня въ Будапештѣ.

— **„Ню-Йоркъ** западае ся пôдъ землю!" Така чутка пôшла мѣжь жителями сего мѣста и выкликала страшный переполохъ. Правды въ тôмъ е о стôлько, що въ наслѣдокъ будовы тунелю пôдземнои зелѣзницѣ попôдъ Ню-Йоркомъ дѣйсно подала ся и обнизила уровѣнь деякихъ улиць. И такъ прим. попукали основы цѣлого ряду домôвъ на 38-ôй, 39-ôй улици, такожь охрестности Паркъ евню. Инспекторове будôвляного уряду въ день и въ ночи стоятъ на сторожи загроженыхъ мѣсць.

— **Грôзне** нещасте при розбираню дому лучило ся минувшого тыжня въ Буфало, Н. Й. На розѣ Филморъ и Уілемъ улицѣ розбирало кôлькадесять робôтниковъ стару гарбарню Штравса, коли въ тôмъ будынокъ заваливъ ся и живцемъ похоронивъ пôдъ своими румовищами 14 люда. Половина зъ присыпаныхъ погибли на мѣсци а прочй были тяжко покалѣченй.

Де єсть мôй мужь?
Иванъ Косцельникъ зъ Ridge коло Олифанту? Пôдчасъ страйку въ лѣтѣ покинувъ мене зъ 4 дрôбными дѣтьми и доси не вернувъ.

Хто-бы що знавъ за него, най напише до „Свободы" або на адресу:

Anna Koscielnyk
Olyphant, Pa.

ВСЯЧИНА.

Траґедія на мори.

Анґлійскій пароходъ „Penguin". пливучи попри береги Авкляндскихъ островôвъ, узрѣвъ дня 26 падолиста с. р. на филяхъ моря якійсь чорный предметъ. Черезъ далековидъ розпôзнано тратву, а на нѣй людей. Звернено отже корабель въ ту сторону и небавомъ достережено осьмеро людей, що лежали на дошкахъ безъ знакôвъ житя. Коли спущено до нихъ човенъ оденъ чоловѣкъ пôдвѣвъ ся и скочивъ въ море. Кинено ему ратунковый шнуръ, але нещасный не зловивъ его мабуть въ приступѣ божевôльности, и спѣваючи релігійну пѣсню, погибъ у морской глубинѣ. Прочихъ сѣмохъ уратовано. Были такъ страшно знесиленй, що не могли самй пôднести ся. Скорченй, змарнѣлй, почорнѣлй вôдъ сонця та морскои воды споглядали блудным зоромъ на своихъ спасителѣвъ. Доперва при помочи лѣкôвъ прийшли до себе и розповѣли исторію пятидневныхъ мукъ на розбурханыхъ филяхъ океану. Ѣхали на анґлійскôмъ пароходѣ „Eligamite" до Новои Зеляндіи Середъ страшнои бурѣ корабель ушкодивъ ся и ставъ тонути. Крôзь дѣру вдерла ся вода. На нещасте окрôмъ одного човна всѣ прочй буря позрывала и унесла на море. До того одного човна змѣстило ся 40 людей зъ капітаномъ; прочихъ 16, мѣжь ними одна женщина, шукала ратунку на тратвѣ, збитôй зъ дощокъ и порожныхъ бочокъ. Тратва была за мала, тому панувавъ на нѣй страшенный стискъ. Пôдъ тягаромъ людей такъ зануряла ся въ водѣ, що зовсѣмъ не було ѣѣ видко. Нещаснй не могли проте анѣ положити ся, анѣ присѣсти, а кожда филя заливала ихъ цѣлкомъ. Здалека маячѣли береги якихсь островцѣвъ. Туды постановлено змагати. На жаль, пôдъ напоромъ филь и рукъ, що такъ горячково працювали, одно-одиноке весло зломило ся! Бѣдаки остали на ласцѣ розгуканыхъ филь. Голодъ ставъ имъ страшно докучати. На другій день узрѣли далеко якійсь корабель. Кричали, що силъ стало, давали знаки, выли, але надармо. Корабель не спостерѣгъ ихъ и щезъ зъ виднокруга. Два яблока найдено въ кешеняхъ нещасливцѣвъ. Подѣлено одно зъ нихъ на 16 частей и кождый доставъ одну таку дробку. Вечеромъ того дня померло трое людей, котрыхъ кинено въ море. На другій день подѣлено друге яблоко. Зъ голоду рвали на собѣ одѣжь и грызли. Муки спраги дôйшли до того степеня, що нещаснй ссали изъ себе кровь. Особливо, якъ хто заснувъ, кидали ся всѣ на него, перетинали жилу и пили кровь силомôць. Хто бувъ слабшій мусѣвъ упасти жертвою другихъ. Такъ погибло не кôлькохъ, мѣжь ними и одинока женщина. Высcана кровь була остаточною причиною смерти. Пôшли на дно моря. Ажъ вконци пятого дня надъѣхавъ корабель „Penguin". Нѣ одинъ зъ подобинкôвъ не мавъ силы хочбы пôднести руку. Лежали подобнй больше до страшныхъ трупôвъ якъ до живыхъ людей. Але ихъ спостережено и уратоване. Що стало ся човномъ, де схоронило ся 40 людей залоги, доси незвѣсно Уратованй розбитки станутъ незабором передъ судомъ, обжалованй за людоѣдство.

За коротке.

Она: И якъ-же тобѣ сподобала ся нынѣшна проповѣдь отця Лапушкевича?

Вôнъ: Дуже гарна та на великій жаль троха за коротка. Я либе заснувъ собѣ, а ту вже зъ церкви выходять...

Середъ муровъ вязницѣ.

Священикъ (до засудженого на смерть голяра: — Позавтра перенесете ся до вѣчного, красного житя... Скажѣть проте щиро, чи не вôдчуваете потребы релігійнои потѣхи, не бажаете нѣчого больше вôдъ сего свѣта?

Засудженый: Охъ бажаю, бажаю, але вы мабуть не поможете менѣ нѣчого! Хотѣвъ-бымъ еще въ послѣдне обголити того пса.... прокуратора, котрый мене такъ погано приплескавъ передъ судомъ. Дайте менѣ его....

Братя робôтники!

Трохъ Вашихъ братôвъ, честныхъ Русинôвъ и членôвъ „Союза" сидить въ арештѣ. Дôстались они тамъ не за злодѣйство, або за яку другу провину, але за те, що пôдчасъ страйку боронили робôтничу справу. Братя! Жены и дѣти тихъ 3 робôтникôвъ, хотять ѣсти а ихъ мужѣ и вôтцѣ сидять замкненй въ арештѣ! Але ще не конець на тôмъ, бо компаністы старають ся всѣми силами, щобы они были засудженй на довгй лѣта арешту.

Братя, поможѣть имъ! Сежь не чужй люде, а вашй рôднй братя; се не скебы, а юнійнй робôтники майнеры.

Жертвы присилайте на адресъ редакціи Свободы, Svoboda, Box 418, Olyphant, Pa.

Кожда хочь и найменча жертва буде публично поквитована и за кожду хочъ найменчу жертву дякуе вамъ въ имени увязненыхъ вже напередъ

Комітетъ.

Где есть?
Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.